

Alliance Française de Bangkok

29 THANON SATHON TAI, BANGKOK 12, THAILANDE. TEL 286.38.79 & 286.39.41-TELEGR. ALFRANTHAI

สมาคมฝรั่งเศส 29 ถนนสาทรใต้ กรุงเทพฯ ๑๒

มุมหนึ่งของประเทศไทย
UN PETIT COIN DE FRANCE

ท่านจะพบสิ่งที่น่าสนใจ
ชั้นเรียนภาษาฝรั่งเศสทุกระดับ
ห้องสมุดไอโอง
ภาพยนตร์, คอนเสิร์ต
เครื่องดื่ม, อาหารเลิศรส
บรรยายกาสิโนรื่นรมย์ สวยงาม
ขอเชิญอ่านหนังสือวารสารรายเดือนของเรา

VOUS Y TROUVEREZ

des cours de langue
des films, des concerts...
un bar-restaurant agréable
une grande bibliothèque
une ambiance

LISEZ AUSSI NOTRE
JOURNAL MENSUEL

"ถวายอภิวาทปิยราชภคินี"

วารสาร

สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

BULLETIN DE L'ASSOCIATION THAÏLANDAISE DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

ฉบับที่ 71-72 ปีที่ 18 เล่มที่ 3-4 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2538 ฉบับพิเศษ

Vol. 71-72 18e Année NO. 3-4 Juillet-Décembre 1995 ISSN 0857-0604

วารสารสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

BULLETIN DE L'A.T.P.F.

ฉบับที่ 71-72 ปีที่ 18 เล่มที่ 3-4 เดือนกรกฎาคม ธันวาคม 2538 ISSN 0857-0604

คณะผู้จัดทำ ที่ปรึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
นางลัดดา วงศ์สายัณห์
นางธิดา บุญธรรม
นายเดช ตะละกัญ

กองบรรณาธิการ

นางสิทธา	พินิจภูวดล	บรรณาธิการ
นางสาวอัจฉรา	โชติบุตร	บรรณาธิการผู้ช่วย
นางสาวเตือนใจ	จุลคุณ	บรรณาธิการผู้ช่วย
นางสาวสุชาวดี	หนูนุกิติ	กรรมการ
นางสาวอุรัจฉา	เขาน์ชลากร	กรรมการ
นางสาวสุชาสินี	ผลวัฒน์	กรรมการ
นางมธุรส สาขลวิจารณ์	จ้งยักกิจ	กรรมการ
นางสาวศิริพร	ดุขฎีพรรณ	กรรมการ
นางมลฤดี	पालสุข	กรรมการ
นางสาวนันทา	ไกรวิทย์	กรรมการ
นางมยุรี	บารมี	เลขานุการ
นางสาวพรพรรณ	บงกษมาศ	เลขานุการผู้ช่วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและฝรั่งเศสศึกษา
2. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
3. เพื่อส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับวิชาภาษาฝรั่งเศส วิชาฝรั่งเศสศึกษา และระเบียบวิธีสอน

สำนักงานวารสาร เลขที่ 30/9 พหลโยธิน 2 กรุงเทพฯ 10400
โทร. 2790733 ติดต่อบรรณาธิการโดยตรง ที่อยู่ 511/108
จรัญสนิทวงศ์ 77 บางพลัด กทม. 10700 โทร. 4241552

กำหนดออกวารสาร ปีละ 4 ฉบับ ราคาฉบับละ 25 บาท
ค่าบำรุงสมาชิกวารสารปีละ 100 บาท พร้อมค่าส่ง สนใจบอกรับได้
ที่ นางสิทธา พินิจภูวดล ณ สำนักงานวารสาร หรือที่อยู่

เจ้าของ : สมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย
ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

รายนามคณะกรรมการบริหาร ส.ค.ฝ.ท.

ชุดที่ 9 ประจำปี 2537-2538

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
องค์นายกิตติมศักดิ์

1. นางธิดา	บุญธรรม	อุปนายก
2. นางสาวประภคน	ลี้ศิริเสริญ	เลขาธิการและผู้จัดการ
3. นางวงจันทร์	พินัยนิติศาสตร์	เหรียญก
4. นางสาวจිරังลักษณ์	ศิริอังกูร	นายทะเบียน
5. นางอรวรรณ	รัตนกาฬ	ประชาสัมพันธ์
6. นางพรทิพา	ถาวรบุตร	ปฏิคม
7. นางสาวอัจฉรา	โชติบุตร	สารบัญเียง
8. นางสาวอุรัจฉา	เขาน์ชลากร	สมาชิกสัมพันธ์
9. นางสาวเตือนใจ	จุลคุณ	บรรณาธิการ
10. นางสาวพรพรรณ	บงกษมาศ	ผู้ช่วยนายทะเบียน
11. นางสาวชวีรพรรณ	ไชยวัฒน์	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
12. นางสาวศิริพร	ดุขฎีพรรณ	ผู้ช่วยสารบัญเียง
13. นางสาวอรวรรณ	ปานสาสดี	ผู้ช่วยเลขาธิการ
14. นางสาวศิริพร	อินทเวดิน	ผู้ช่วยเลขาธิการ
15. นางสาวสุชาสินี	ผลวัฒน์	ผู้ช่วยเหรียญก
16. นางสาวปราณี	ศิริรัตน์	ผู้ช่วยสมาชิกสัมพันธ์
17. นางมลฤดี	पालสุข	ผู้ช่วยปฏิคม
18. นางสาวนันทา	ไกรวิทย์	ผู้ช่วยสารบัญเียง
19. นางสาวพรทิพย์	เลิศสุรสติย์	ผู้ช่วยบรรณาธิการ
20. นางสาวประภา	งานไพโรจน์	กรรมการ

● หักคะแนนใด ๆ ที่แสดงออกในข้อเขียน ในวารสาร
ส.ค.ฝ.ท. นี้ เป็นของผู้เขียน มิใช่ของกองบรรณาธิการ
หรือของสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

พิมพ์ที่

บริษัทสำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด 31/1-32/2 ถนนมหาไชย กรุงเทพฯ 10200
นายเรียงชัย จงพิพัฒน์สุข ผู้พิมพ์/ผู้โฆษณา โทร. 2224722 - 2222788 FAX. 2256556-7

๕ สารบัญ ๕

“ถวายเป็นวิทยาทานปิยราชภคินี”

- ๕ พระราชประวัติ พระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยยศกิติ และ
การฉลองพระชนมายุครบ 6 รอบ องค์นายกกิตติมศักดิ์ 2
- ๕ การเอาพระทัยใส่ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
ต่อวิชาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ศิลปะในประเทศไทย... ..
..... ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล 12
- ๕ ศาสตราจารย์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ 14
- ๕ ประมวลภาพพระกรณียกิจ กิจกรรมสมาคมครูภาษาฝรั่งเศส
แห่งประเทศไทย 20
- ๕ พระกรณียกิจเยือนต่างประเทศ 2536-2537... .. 33
- ๕ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์... .. 56
- ๕ จากบรรณาธิการ 68

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

พระราชประวัติ

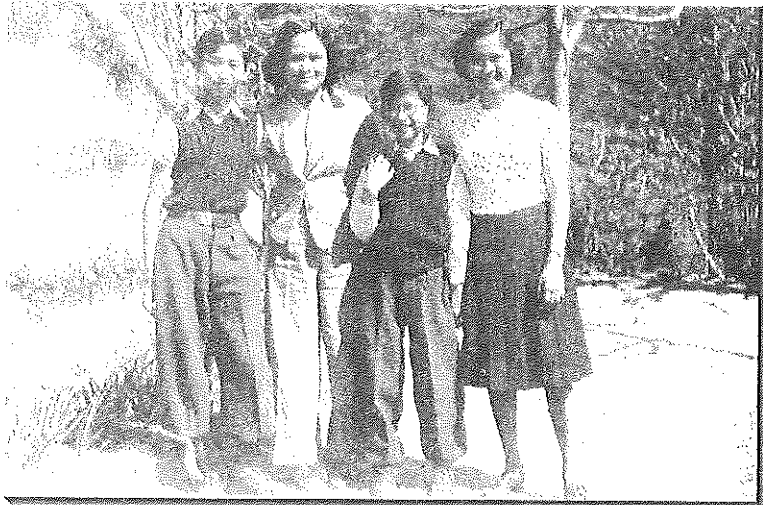
พระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยยศักดิ์ และการฉลองพระชนมายุครบ 6 รอบ
ของคํานายกกิตติมศักดิ์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ประสูติ ณ กรุงลอนดอน วันที่ 6 พฤษภาคม 2466 เป็นพระธิดาพระองค์แรกในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

เมื่อแรกประสูติทรงพระนามในสูติบัตรตามเดือนเกิดว่า “เมย์” (May) ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานนามว่า หม่อมเจ้ากัลยาณิวัฒนา

ทรงมีพระอนุชาเป็นมหากษัตริย์ไทยทั้ง 2 พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9

พุทธศักราช 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาอิสริยศักดิ์เป็นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณิวัฒนา

พุทธศักราช 2478 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลทรงสถาปนาเป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

เมื่อเสด็จกลับประเทศไทย ได้ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจหลากหลาย เริ่มด้วยการถ่ายทอดความรู้ วิทยาการ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น ทรงอุทิศเวลาให้การสอนวิชาฝรั่งเศสศึกษา และการสอนเด็กเล็กทั้งในพระนครและต่างจังหวัด นอกจากพระกรณียกิจทางด้านการศึกษาแล้ว ยังทรงงานทางด้านสงเคราะห์ ชุมชน ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ มูลนิธิเพื่อการกุศลมากมาย อาทิ มูลนิธิส่งเสริมสวัสดิภาพสตรี และเยาวชน มูลนิธิโลกสีเขียว เป็นต้น

พุทธศักราช 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเฉลิมพระนาม สถาปนาอิสริยยศศักดิ์เป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

▲ เมื่อวันที่ 6 พ.ศ. 2538 เวลา 16.30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปในการพิธีสถาปนาพระอิสริยยศกิติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย (สำนักพระราชวัง)

พลสกนิกรชาวไทยรู้สึกปลาบปลื้มปิติเป็นล้นพ้น สดับตรับฟังข่าวพระราชพิธีสถาปนาอิสริยยศกิติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาจากสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 7 พฤษภาคม 2538 ได้เสนอข่าวพระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยยศกิติ ดังนี้

เชิดชูเกียรติสมเด็จพระพี่นางฯ สถาปนาอิสริยยศกิติเป็นกรมหลวง

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ ในการนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศกิติให้เป็นเจ้าฟ้าต่างกรมผู้ใหญ่ตามธรรมเนียมราชประเพณีพระองค์แรก เพื่อเป็นการเชิดชูพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ที่ทรงมีคุณานุกุณและทรงเป็นที่เคารพนับถือแห่งพระบรมราชวงศ์

พระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยยศกิติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้มีขึ้นเมื่อวันที่ 6 พ.ค. ที่ผ่านมา อันเป็นวันที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ ณ พระบรมมหาราชวัง โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ ทรงประกอบพระราชพิธีในครั้งนี้พร้อมสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร, สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ก่อนหน้าที่จะถึงเวลามาหาฤกษ์ที่จะทรงประกอบพระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยยศกิติ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จมายังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้ว เพื่อทรงประกอบพิธีเป็นการส่วนพระองค์ ในวันนี้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ฉลองพระองค์ในชุดไทยอัมรินทร์ผ้าไหมสีกรมท่าและทอง ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่ได้เข้ามาชมความงามของพระบรมมหาราชวังที่ทราบเรื่องต่างพากันมาเฝ้าอรุบเสด็จกันด้วยความตื่นเต้นที่จะได้เห็นชมพระบารมี ท่ามกลางสายฝนที่พร่างพรमลงมาให้น่าชื่นดับความร้อนของคิมหันตฤดูให้หมดสิ้นไป เหมือนกับเป็นนิมิตหมายอันดีในการประกอบพระราชพิธีในครั้งนี้

เมื่อเสร็จสิ้นการพิธีส่วนพระองค์ที่พระอุโบสถวัดพระแก้วแล้ว สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ก็ได้ทรงอรุบเสด็จเพื่อประกอบพระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยยศกิติ ณ พระที่นั่งอัมรินทร์วินิจฉัย ท่ามกลางสักขีพยานที่ได้เข้าร่วมในพระราชพิธีนี้กว่า 100 คน ได้แก่ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี นายทหารชั้นผู้ใหญ่ทั้ง 3 เหล่าทัพ และกรมตำรวจ รวมทั้งเหล่าข้าราชการแต่ละคนก็อยู่ในเครื่องแต่งกายเต็มยศสีขาว

พระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยยศกิติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เป็น **สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์** ตามที่ปรากฏในพระสุพรรณบัฏที่ได้จารึกไปก่อนหน้านี้แล้ว ได้เริ่มขึ้นท่ามกลางสายฝนที่โปรยปรายลงมาอย่างหนัก เมื่อเสร็จสิ้นจากพิธีทางสงฆ์แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อาลักษณ์คือ นายโกศล วิจิตรธนาฤกษ์ ผู้อำนวยการกองประกาศิต อ่านประกาศพระบรมราชโองการสถาปนาพระอิสริยยศกิติ **สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์**

ต่อจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานน้ำมหาสังข์และทรงเจิมพระพักตร์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และพระราชทานพระสุพรรณบัฏพระสงฆ์จำนวน 73 รูป มี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธาน ได้เจริญชัยมงคลคาถา ฝ่ายพราหมณ์เป่าสังข์ ชาวพนักงานแกว่งบัณเฑาะว์ และประโคมฆ้องชัย สังข์ แตร ดุริยางค์ เป็นอันเสร็จพิธี

การสถาปนาพระอิสริยยศกิติของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ในครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ได้ทรงสถาปนาเจ้าฟ้าต่างกรมผู้ใหญ่ตามธรรมเนียมราชประเพณี

นอกจากนี้ กวีคนสำคัญยิ่งของไทย **เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์** ยังเขียนกวีนิพนธ์จากความรู้สึกจริงใจของตนเอง ซึ่งเป็นอย่างเดียวกับพสกนิกรไทยทั้งชาติไว้ใน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับเดียวกัน (หน้า 7) ดังนี้

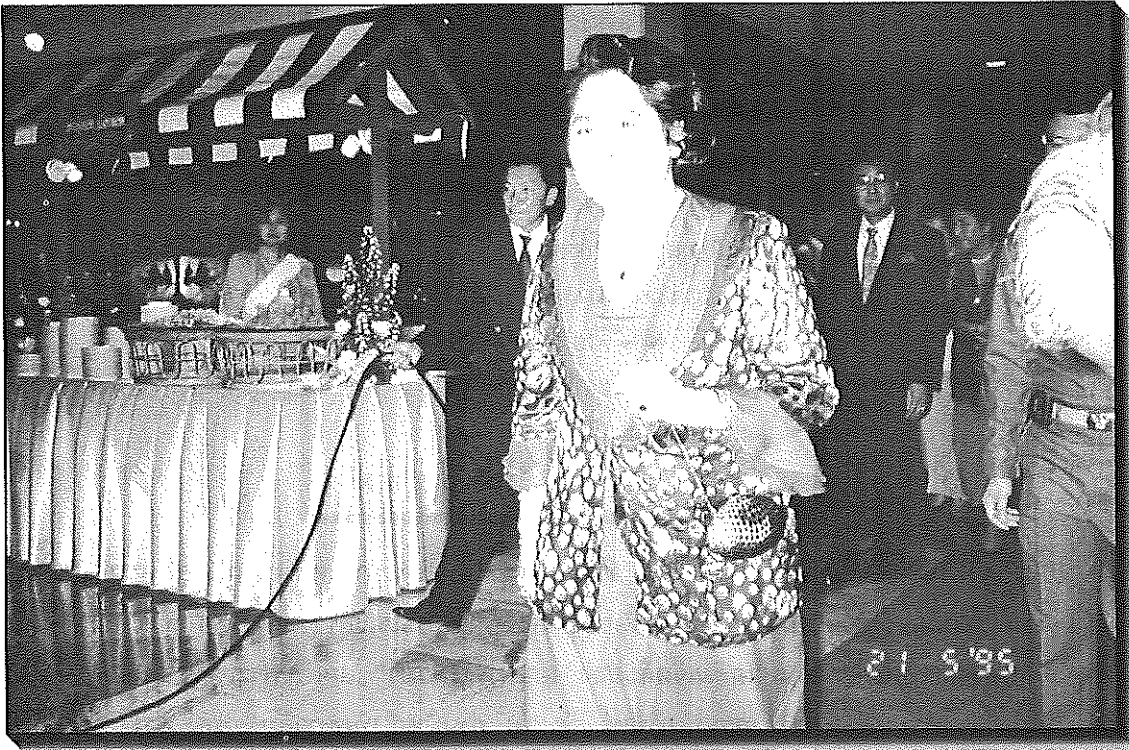
ด้นนายาว

กราบพระพี่นาง

- ทกรอบพระชนมายุพรรษาไสวสว่าง
สมเด็จพระพี่นาง สถาปนาขึ้นทรงกรม
“กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” บรม
ทรงนามนิยมชมแลทรงศักดิ์ฐานันดร
เป็นจอมนครเจ้าแห่งอุทยาทยานนคร
ของทรงเจริญพรจรตริงในทุกภาย
เอกอัครอภังครา เพราะภาษาพระสืบสาย
คือมิ่งมงคลหมาย มาสื่อแก้วแก้วสากล
ศักดิ์สิทธิ์แห่งภาษา เป็นปัญญาอันเยี่ยมผล
ปรุงคนให้เป็นคน ให้เข้าใจต่อกัน
เป็นอารยธรรม อันล้ำสมแลสร้างสรรค์
เป็นภูมิปัญญาบรรพบุรุษดำรงทรง
ภาษาจักรพาสาร์ มาจดจารประจงลง
จักรวาลพิงพิศวง ด้วยอำนาจแห่งภาษา
ร้อยคำมาลัยคำ อันล้ำขึ้นจากใจประจำ
น้อมถวายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

สมาคมและองค์กรต่าง ๆ ได้จัดงานถวายอภิวาทเนื่องในวโรกาสคล้ายวันประสูติครบ 6 รอบ เช่น งาน **“เฉลิมขวัญกัลยาณิวัฒนา”** จัดโดยมูลนิธิช่วยการสาธารณสุขชุมชน (ม.ส.ช.) และมูลนิธิโรคไต แห่งประเทศไทย งาน **“เฉลิมเจ็ดสิบสอง ฉลองพระนามา”** สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จัดโดย ท่านผู้หญิงทัศนาวลัย ศรสงคราม นอกจากนี้สมาคมครูภาษา ฝรั่งเศสก็ได้จัดงานถวายอภิวาทแด่องค์นายกกิติมศักดิ์ ด้วย

ทรงเอาพระทัยใส่ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
 ต่อดิชาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย
 ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัททิศ ดิศกุล

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเอาพระทัยใส่และสนพระทัย ในวิชาโบราณคดี และประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าเองได้เคยนำเสด็จไปทอดพระเนตรโบราณสถาน ในประเทศไทยหลายแห่ง เช่น เมืองศรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย ปราสาทพนมรุ้ง และปราสาทเมืองต่ำ จังหวัด บุรีรัมย์ เป็นต้น ยังจำได้ว่าได้เคยตรัสว่า โปรดปราสาท

เมืองต่ำ (ก่อนซ่อม) มากกว่าปราสาท พนมรุ้ง เพราะน่าเอ็นดูดี นอกจากนี้ ยังได้เสด็จไปทอดพระเนตรแห่งอื่นๆ อีก ที่ข้าพเจ้ามิได้นำเสด็จเอง เช่น เมืองฟ้าแดดสงยาง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาพเขียนสีสมัยก่อน ประวัติศาสตร์ที่ อำเภอบ้านผือ จังหวัด อุดรธานี ฯลฯ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าได้เสด็จ ไปทอดพระเนตรโบราณสถานที่สำคัญ เกือบทุกแห่งภายในประเทศไทย

ที่ข้าพเจ้าได้นำเสด็จอย่างจริงจัง อีกครั้งหนึ่งก็คือ การนำเสด็จไปทอด พระเนตรโบราณสถานที่ประเทศกัมพูชา

ครั้งนี้ได้เสด็จไปทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในกรุงเทพมหานครก่อน หลังจากนั้นจึงเสด็จไปชมโบราณสถานที่ จังหวัดเสียมราฐ ในการเสด็จครั้งนี้ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลขอให้อาจารย์ผู้สอนในคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร กับผู้ทำงานในกองโบราณคดี กรมศิลปากรได้ตามเสด็จอีก 2 คน ก็โปรดประทานอนุญาต และประทานเงินค่าเดินทางให้ทั้งหมด นับเป็นพระกรุณาธิคุณยิ่งนัก การเสด็จครั้งนั้นได้เสด็จขึ้นโบราณสถานขอมทุกแห่งแม้จะลำบากเพียงใดก็ตาม เช่น ปราสาทพนมบาเค็ง เป็นต้น เมื่อเสด็จกลับมาถึงกรุงเทพฯ แล้ว ยังได้โปรดให้ทำเทปไปฉายทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจอีก เป็นที่ชื่นชมยิ่งนักแก่ผู้ที่ได้ดู

และฟังคำอธิบาย ถึงกับมีผู้กล่าวว่า “นำสรรเสริญเจ้านาย ท่านเสด็จไปทอดพระเนตรที่ใดแล้ว ยังทรงนำความรู้มาประทานแก่ประชาชนอีก” นำเสียดายที่เมื่อทรงนำครูที่สอนภาษาฝรั่งเศสไปชมเมืองพุกามและมณฑลเยนีในประเทศพม่า มีพระดำรัสตรัสชวนให้ข้าพเจ้าตามเสด็จ แต่เผอิญข้าพเจ้ามีธุระได้รับเชิญไปประชุมที่จังหวัดเชียงใหม่เสียก่อนแล้ว ในระยะเวลาเดียวกัน จึงไม่สามารถตามเสด็จไปได้

เนื่องในวโรกาสที่จะมีพระชนมายุครบ 72 พรรษา ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอถือโอกาสนี้ถวายพระพรชัยให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงเป็นมิ่งขวัญของประชาชนชาวไทยตลอดไป

ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเริ่มการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนราชินี ระดับมัธยมศึกษา ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และทรงได้รับปริญญาตรี Diplôme de Chimiste A แห่งมหาวิทยาลัยโลซานน์ เมื่อ พ.ศ. 2491

ในระหว่างที่ทรงศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ได้ทรงเข้าศึกษาเต็มตามหลักสูตรของ Diplôme de Sciences Sociales Pédagogiques อันประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาการศึกษาวรรณคดี ปรัชญา และจิตวิทยา พร้อมๆ กันด้วย และแม้เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาแล้วก็ยังทรงศึกษาวิชาการวรรณคดีและปรัชญาต่อไปอีก

ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเริ่มปฏิบัติงานอาจารย์เมื่อ พ.ศ. 2495 โดยทรงเป็นองค์บรรยายพิเศษในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทรงสอนวิชาการวรรณคดีฝรั่งเศส อารยธรรมฝรั่งเศส และการสนทนาภาษาฝรั่งเศสแก่นิสิตปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 จนถึง พ.ศ. 2501

ใน พ.ศ. 2512 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กราบทูลฯ ขอพระราชทานพระกรุณา จึงทรงรับเป็นหัวหน้าสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ อันประกอบด้วย ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน และญี่ปุ่น ต่อมาก็มีภาษาจีนและรัสเซียเพิ่มขึ้น นอกจากจะทรงสอนภาษาฝรั่งเศส วรรณคดีฝรั่งเศส แก่นักศึกษาชั้นปีต่าง ๆ แล้ว ยังต้องทรงดูแลหลักสูตรและการปฏิบัติงานของอาจารย์ไทยและต่างประเทศของภาษาต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย ทรงจัดสร้างหลักสูตรปริญญาตรีภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส จนสำเร็จในปี พ.ศ. 2516 เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม

ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงอุทิศเวลาให้แก่งานในหน้าที่ของพระองค์ และงานสอนอย่างเต็มที่ ได้ทรงจัดระเบียบการปฏิบัติงานของอาจารย์สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสและภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักเกณฑ์การวัดผลการศึกษา การประเมินผล การสอนของอาจารย์ ทรงศึกษาค้นคว้าและติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ทั้งได้เสด็จฯ ดูงานและเข้าสัมมนาในต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ ได้ทรงนำจัดสัมมนาวิชาการ ทรงริเริ่มงานใหม่ๆ เช่น การจัดสร้างแบบทดสอบจัดระดับภาษาฝรั่งเศส เพื่อจัดแบ่งนักศึกษาเข้ากลุ่มเรียนตามความสามารถของตน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่มีการทดสอบจัดระดับความรู้ภาษาฝรั่งเศสสำหรับนักศึกษา

ในฐานะที่ทรงเป็นหัวหน้าคณาจารย์ภาษาฝรั่งเศส ทรงมีพระจริยวัตรอันงามเป็นที่ประทับใจแก่บรรดาอาจารย์ ทรงพิจารณาปัญหาด้วยพระปรีชาสุเมธัมภีรภาพ ทรงรับฟังความคิดเห็นและทรงให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการสอน ทรงยึดถือหลักความจริงและความยุติธรรม จึงทรงเป็นผู้บังคับบัญชาที่กอร์ปด้วยคุณธรรมอันควรแก่การเทิดทูนสรรเสริญ

นอกจากจะทรงอุทิศพระองค์ให้แก่งานทางวิชาการ พระองค์ยังทรงมีน้ำพระทัยอันเปี่ยมด้วยพระเมตตาที่ทรงเกื้อกูลแก่ศิษย์และเยาวชนที่ด้อยโอกาส ได้พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ เป็นทุนสำหรับจัดซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอน และพระราชทานทุนการศึกษาในระดับต่าง ๆ トラบจนถึงปัจจุบัน

ระหว่างที่ทรงปฏิบัติงานอาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นั้น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้กราบทูลเชิญเป็นองค์บรรยายพิเศษ ตั้งแต่ พ.ศ. 2515

ใน พ.ศ. 2519 ทรงลาออกจากตำแหน่งอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนื่องจากพระภารกิจด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นแต่ก็ยังได้เสด็จเป็นองค์บรรยายพิเศษต่อไปอีก นอกจากนั้นยังทรงรับเป็นองค์บรรยายพิเศษวิชาภาษาฝรั่งเศสของคณะมนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และยังเสด็จบรรยายวิชาการระดับฝรั่งเศสตามคำกราบทูลเชิญของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อเช่นกัน

เมื่อคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กราบทูลฯ ให้ทรงทราบปัญหาการขาดแคลนอาจารย์เพราะเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในจังหวัดห่างไกลและมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยก็ได้พระราชทานพระเมตตา เสด็จทรงบรรยายวิชาภาษาฝรั่งเศส ณ วิทยาเขตปัตตานี

หลังจากที่ทรงปฏิบัติงานด้านการสอนมาจนถึง มกราคม พ.ศ. 2521 ทรงได้รับการโปรดเกล้าฯ พระราชทานตำแหน่ง ศาสตราจารย์พิเศษ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลงานในด้านความเป็นอาจารย์ของ ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนในวงการศึกษทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงทูลเกล้าฯ ถวายดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ดังนี้

สิงหาคม พ.ศ. 2515

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ธันวาคม พ.ศ. 2519

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มกราคม พ.ศ. 2522

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธันวาคม พ.ศ. 2522

ปรัชญาดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พฤษภาคม พ.ศ. 2523

อักษรศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธันวาคม พ.ศ. 2523

การศึกษาดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สิงหาคม พ.ศ. 2524

อักษรศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

พฤษภาคม พ.ศ. 2525

สาธารณสุขศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหิดล

พฤษภาคม พ.ศ. 2526

สังคมสงเคราะห์ศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มิถุนายน พ.ศ. 2526

ศิลปศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527

ศิลปศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

กันยายน พ.ศ. 2528

ครุศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตุลาคม พ.ศ. 2538

ศิลปกรรมศาสตรดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

กรกฎาคม พ.ศ. 2537

พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหิดล

กันยายน พ.ศ. 2537

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ประวัติศาสตร์)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตุลาคม พ.ศ. 2537

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538

ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ในปี พ.ศ. 2530 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเข็มเกียรติยศ ซึ่งเป็นเครื่องหมาย
เทิดทูนเกียรติอาจารย์ ที่มีชื่อเสียงยอมรับกันว่าเป็นผู้ทรงคุณธรรมและอุทิศตนเพื่อการศึกษาอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ การอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษา ความไม่ไฝ่พระทัยในวิชาการต่าง ๆ หลายสาขา
ตลอดจนความรอบรู้ทางด้านภาษาและวรรณคดี ยังได้รับการยกย่องจากต่างประเทศ ซึ่งได้มีการเทิดทูน
พระเกียรติ ดังนี้

มกราคม พ.ศ. 2522
รัฐบาลฝรั่งเศสทูลเกล้าฯ
ถวายอิสริยาภรณ์ Croix de
Commandeur des Arts et
des Lettres

พฤษภาคม พ.ศ. 2535
องค์การการศึกษาวิทยา-
ศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่ง
สหประชาชาติ (UNESCO)
ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญ
Victor Hugo อันเป็นเครื่อง
หมายเชิดชูเกียรติด้านอักษร
ศาสตร์

ผู้อำนวยการองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญ Victor Hugo เมื่อพฤษภาคม 2535 ณ กรุงปารีส

พฤศจิกายน พ.ศ. 2536 มหาวิทยาลัยโซกะ (Soka University) ประเทศญี่ปุ่น ทูลเกล้าฯ ถวายดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ พร้อมด้วยเหรียญและโล่เชิดชูเกียรติ โดยกราบทูลเชิญเสด็จฯ ไปในพิธีที่จัดถวายโดยเฉพาะ ณ มหาวิทยาลัยโซกะ ประเทศญี่ปุ่น

ความสนพระทัยและพระปรีชาสามารถทางด้านการศึกษาได้จำกัดอยู่เฉพาะในแวดวงอุดมศึกษาเท่านั้น ทรงตระหนักดีว่าการศึกษาระดับต้นมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ เมื่อมูลนิธิของสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยจัดตั้งโครงการสอนการอ่านแก่เด็กเล็กในชั้นเตรียมความพร้อมทั่วประเทศ โดยที่ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของสมาคมฯ ได้พระราชทานความช่วยเหลือ โดยทรงรับเป็นผู้ดำเนินการทดลองสื่อการสอนที่สมาคมฯ เป็นผู้คิดทำ ประเมินผล การทดลอง วิเคราะห์ และนำข้อแก้ไข ในระหว่างการตามเสด็จฯ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี เสด็จฯ เยี่ยมและสังเคราะห์ราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดารของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศจนแล้วเสร็จตามโครงการ

ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงมีพระทัยมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการและการศึกษาของชาติทุกระดับ ทรงเล็งเห็นว่าความร่วมมือของบุคลากรทางการศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นและอำนวยประโยชน์ให้แก่ทุกฝ่าย ได้ทรงนำทาง โดยการจัดตั้งสมาคมครูสอนภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ใน พ.ศ. 2520 และทรงดำรงตำแหน่งองค์นายกของสมาคมฯ เสมือนเสาหลักสมาคมฯ ได้รวมครูภาษาฝรั่งเศสทั้งระดับมัธยมและอุดมศึกษา ก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการ และได้เป็นองค์กรที่สามารถเจรจาแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือกับต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพระภารกิจด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้นโดยตลอด ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา จึงทรงลดงานสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แต่ก็ยังพระราชทานพระอนุเคราะห์แก่สถาบันศึกษาต่าง ๆ ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการโดยสม่ำเสมอ ความสนพระทัยที่มีต่อวิทยาการแขนงต่าง ๆ มิได้ลดถอยลงแต่ประการใด แม้ในการเสด็จต่างประเทศทั้งที่เป็นทางการและส่วนพระองค์ ก็โปรดที่จะเป็นไปในรูปแบบที่เป็นการสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ซึ่งเป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไป

พระปรีชาสามารถทางวิชาการที่ปรากฏชัดอีกด้านหนึ่ง คือ การนิพนธ์หนังสือ พระนิพนธ์แต่ละเรื่อง ล้วนเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดลึกซึ้ง ความสนพระทัยด้านนี้มีมาเป็นเวลานานแล้ว กล่าวคือในปี พ.ศ. 2500 ก็มีพระนิพนธ์ เรื่อง จุฬาลงกรณ์ราชสันตติวงศ์ แล้วเมื่อพระภารกิจทางการสอนลดลงจึงทรงมีเวลาให้แก่การเขียนมากขึ้น พระนิพนธ์จัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

เกี่ยวกับพระราชวงศ์ มีดังนี้

จุฬาลงกรณ์ราชสันตติวงศ์

พระราชธิดาในรัชกาลที่ 5

เวลาเป็นของมีค่า

เจ้านายเล็ก ๆ - ยุวกษัตริย์

ไปรษณียบัตรเจ้าฟ้า

ตราแผ่นดิน ตราราชสกุล และสกุล อักษรพระนามและนามย่อ

เจ้าฟ้าทหารเรือ

เกี่ยวกับการทัศนอาจร

1 โหลในเมืองจีน

ยูนนาน

สายธารอารยธรรมจีน

จากโครีโอสู่โคเรีย

ภูฐาน เกาะเขียนบนแผ่นดิน

ตุรกี ดินแดนจักรพรรดิโรมันและสุลต่านออตโตมัน

ที่ไซบีเรียหนาวไหม

ซินเจียงและกานซู

จีนตะวันออก

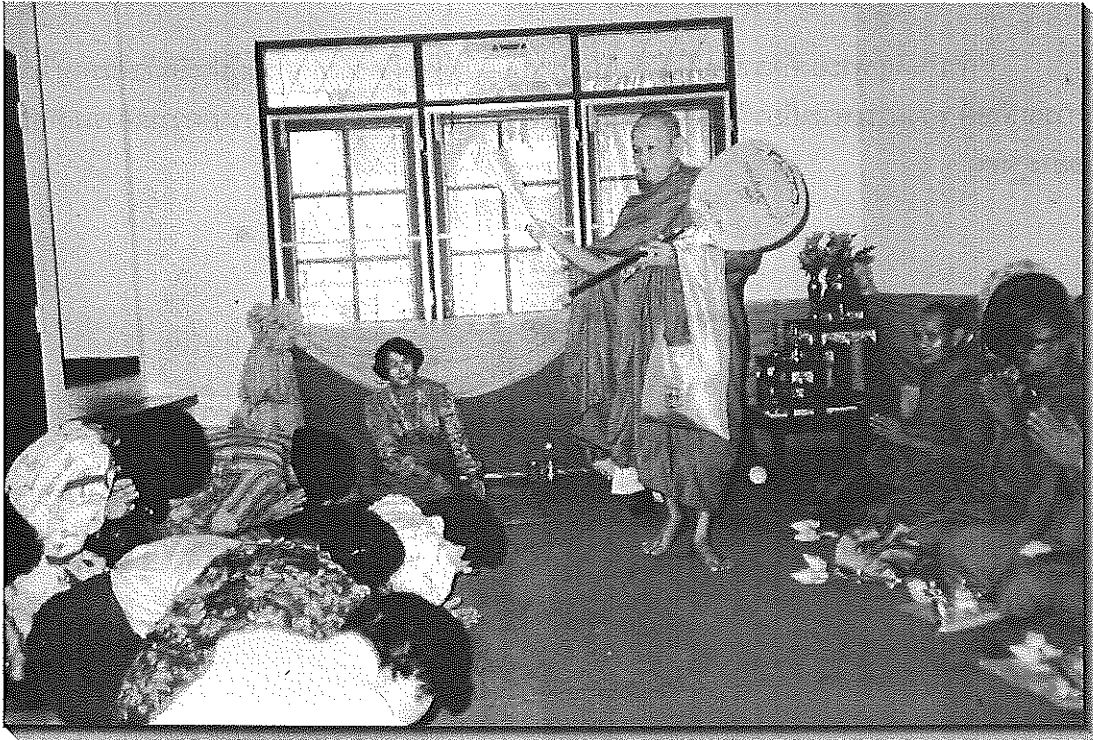
สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลาฯ และงานศิลปะ

การบำเพ็ญพระองค์ตราบจนถึงปัจจุบันเป็นแบบอย่างที่ดีเลิศของอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยา
การแก่ศิษย์ ทรงดำรงพระเกียรติคุณสมกับที่เป็นองค์บุษนียบุคคล ควรแก่การถวายความเคารพเทิดทูน
อย่างสูงสุด

ประมวลภาพพระกรณียกิจ กิจกรรมสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

เมื่อ พ.ศ. 2520 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศกิติ เป็นพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ทรงดำริถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย ซึ่งขาดความต่อเนื่องระหว่างระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศส ยังขาดแหล่งกลางเพื่อการพบปะ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการ จึงทรงดำริหาวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย โดยเป็นสมาชิกเครือข่ายของสหพันธ์ครูภาษาฝรั่งเศสระหว่างชาติด้วย สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย จึงถือกำเนิดขึ้นด้วยความมั่นคงในพระอุปถัมภ์อย่างจริงจังตราบจนทุกวันนี้

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงริเริ่มตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในภาพทรงเป็นประธานในการทำบุญ ณ สำนักงานของสมาคม เลขที่ 30/9 ซอยกาญจนาคม ถนนพหลโยธิน กท. 10400

ถึงแม้จะทรงมีภารกิจมากมาย สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ก็ยังทรงห่วงใยสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ทรงรับภาระในหน้าที่ขององค์นายกิตติมศักดิ์ ทรงสนับสนุนกิจกรรมวิชาการทุกชนิดที่สมาคมจัด ทั้งกิจกรรมประจำปี การฝึกอบรม การสัมมนา และการหาทุนการศึกษาและฝึกอบรม ณ ประเทศฝรั่งเศส สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาฝรั่งเศส นักศึกษา นิสิต และนักเรียน ทุนการศึกษาดังกล่าวได้รับการตอบสนองด้วยดีจากรัฐบาลฝรั่งเศสตราบจนปัจจุบัน

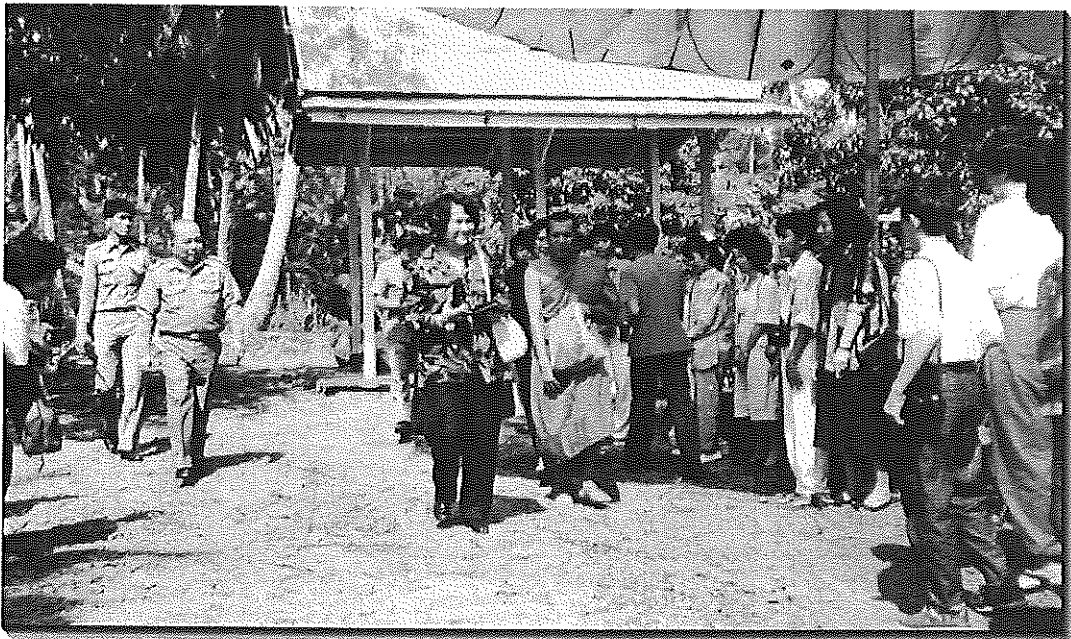
นอกจากกิจกรรมวิชาการ และยังทรงริเริ่มให้มีกิจกรรมเพื่อความสมัครสมานสามัคคีระหว่างสมาชิกประเภทต่าง ๆ ของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย โดยประทานเมตตาเอาอาหารแต่สมาชิกชาวฝรั่งเศส และครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทรงเสด็จนำทัศนาวจรเพื่อทัศนศึกษายังสถานที่สำคัญทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปกรรมทั้งภายในและต่างประเทศ

▲ เสด็จร่วมกิจกรรมทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของ L'Ecole Française d'Extrême-Orient

▲ ประธานรางวัลยอดเยี่ยมแก่นักเรียนมัธยม ในกิจกรรมวิชาการประจำปีของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

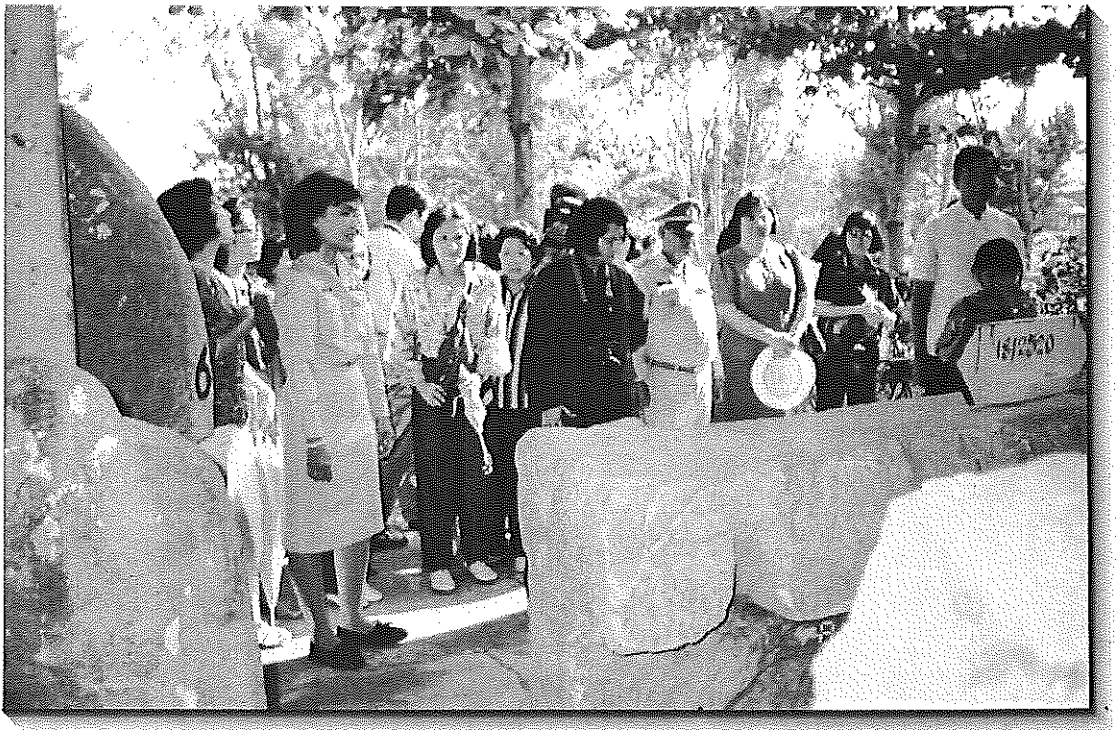

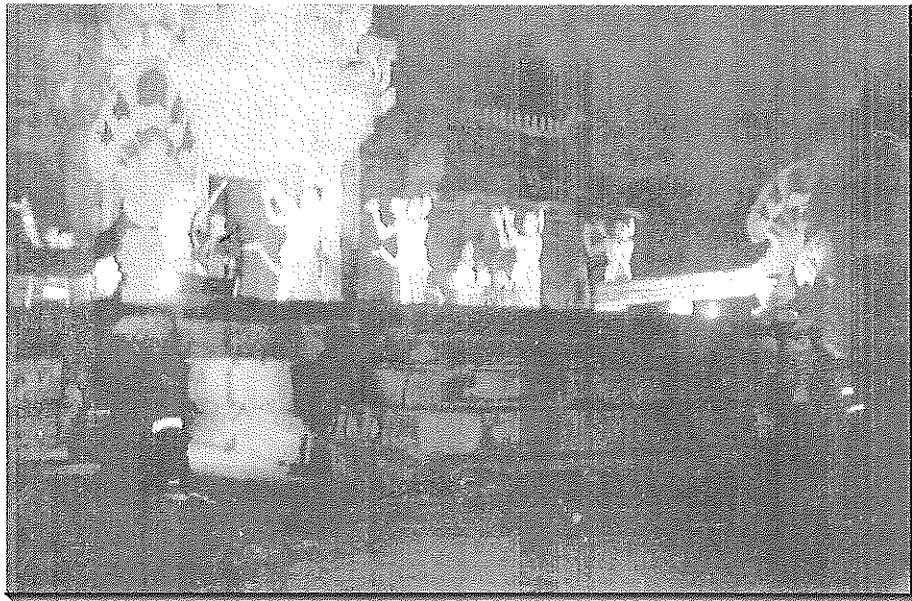
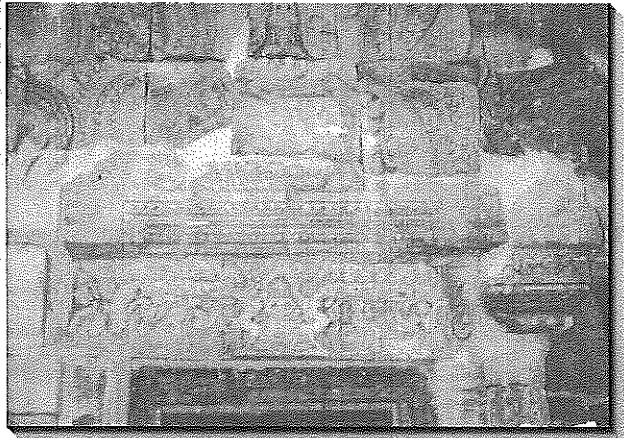
▲ เสด็จนำมวลสมาชิกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสไปยังอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย :
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และสวนลีนจี ซึ่งมีต้นลีนจีจากต้นแรก ๆ ซึ่งอายุร่วม 200 ปี
ยังให้ผลงาน และรสเข้มอร่อย ทรงนมัสการหลวงพ่อดักดีลึที่วัดบ้านแหลม

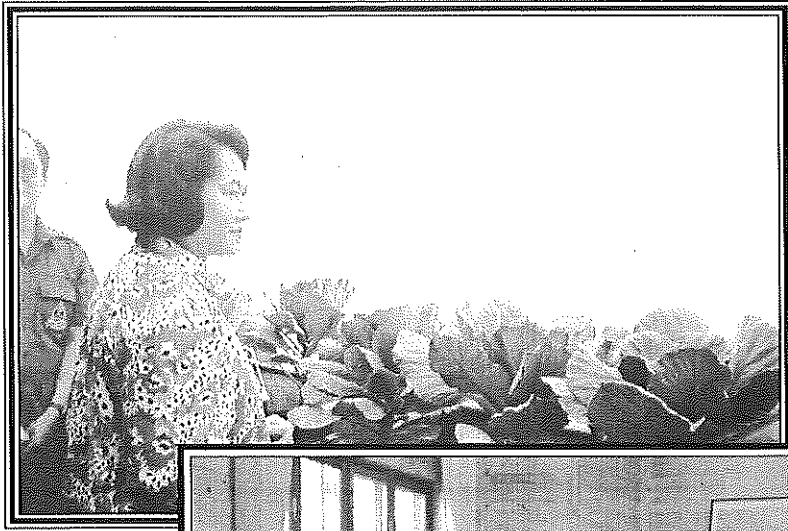
▲ เสด็จนำมวลสมาชิกทุกประเภทของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ณ ประสาทเมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. 2532 เสด็จนำทัศนศึกษาประสาทพนมรุ้ง ห้วยเสนง พิพิธภัณฑสถาน ณ จังหวัดสุรินทร์
ทอดพระเนตรภาพสลักรายณ์บรรทมสินธุ์ ที่กลับคืนสู่ทับหลังเหนือประตูปราสาทดั้งเดิม

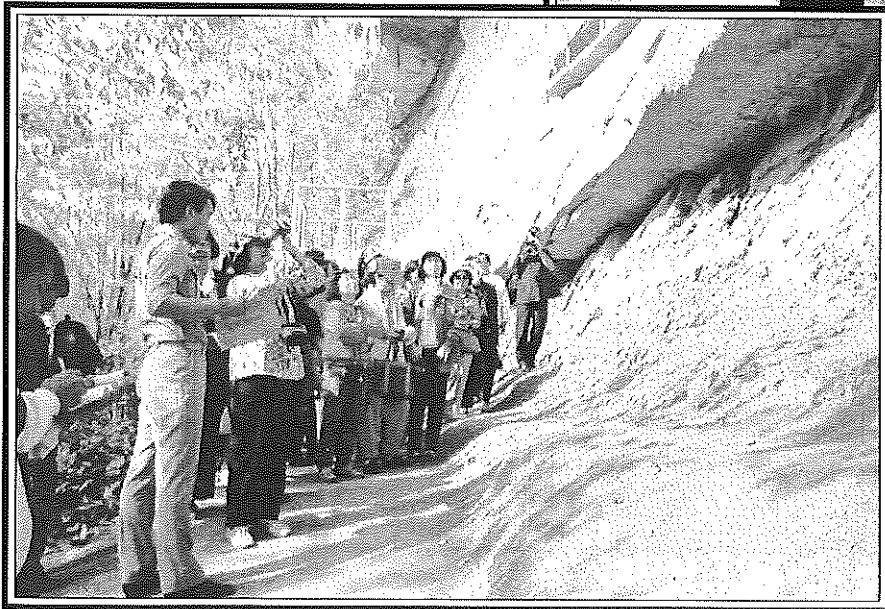
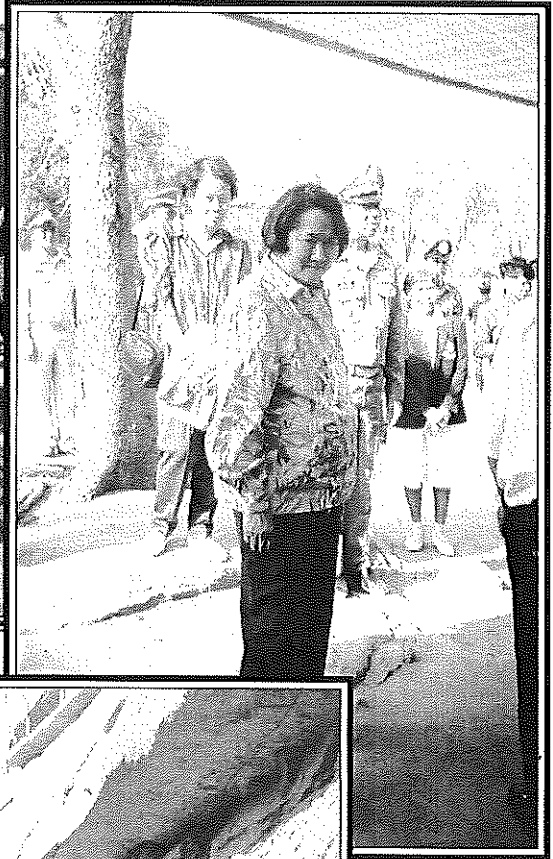
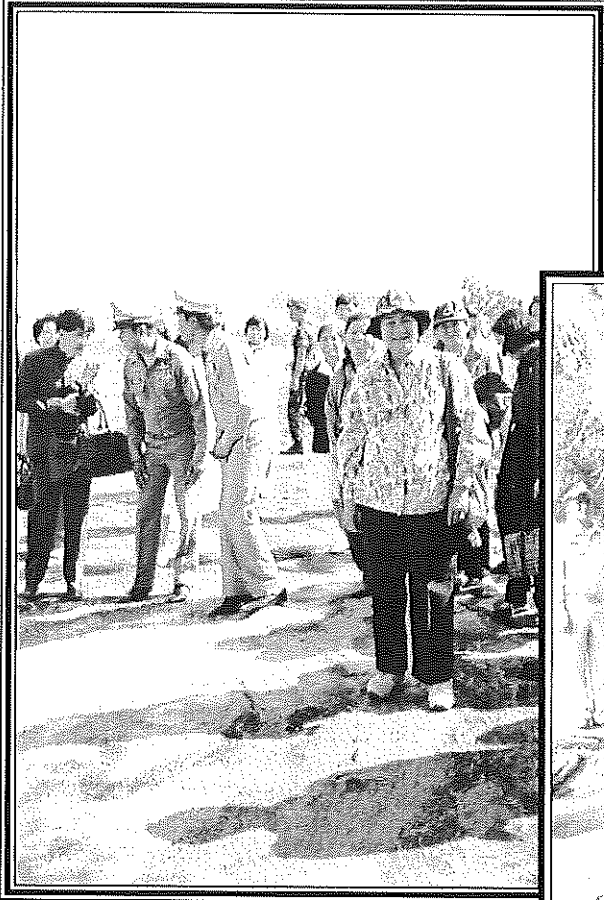
พ.ศ. 2533 ทรงนำทัศนศึกษาพระตำหนักดอยตุง วัดอนาลโย แพะเมืองผี และสามเหลี่ยมทองคำ

พ.ศ. 2534 ทรงนำทัศนศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย และโบราณสถาน จังหวัดกำแพงเพชร และ ศรีสะเกษ

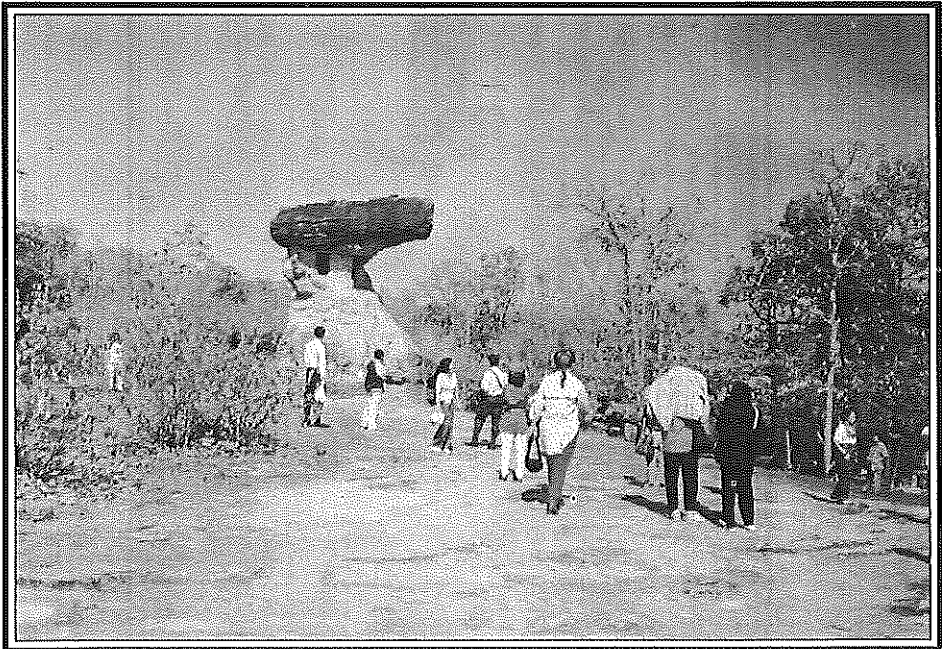

พ.ศ. 2535 ทรงนำทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ และน่าสนใจ ณ จังหวัดอุบลราชธานี ผาแต้ม เขื่อนสิรินธร
ช่องเม็ก

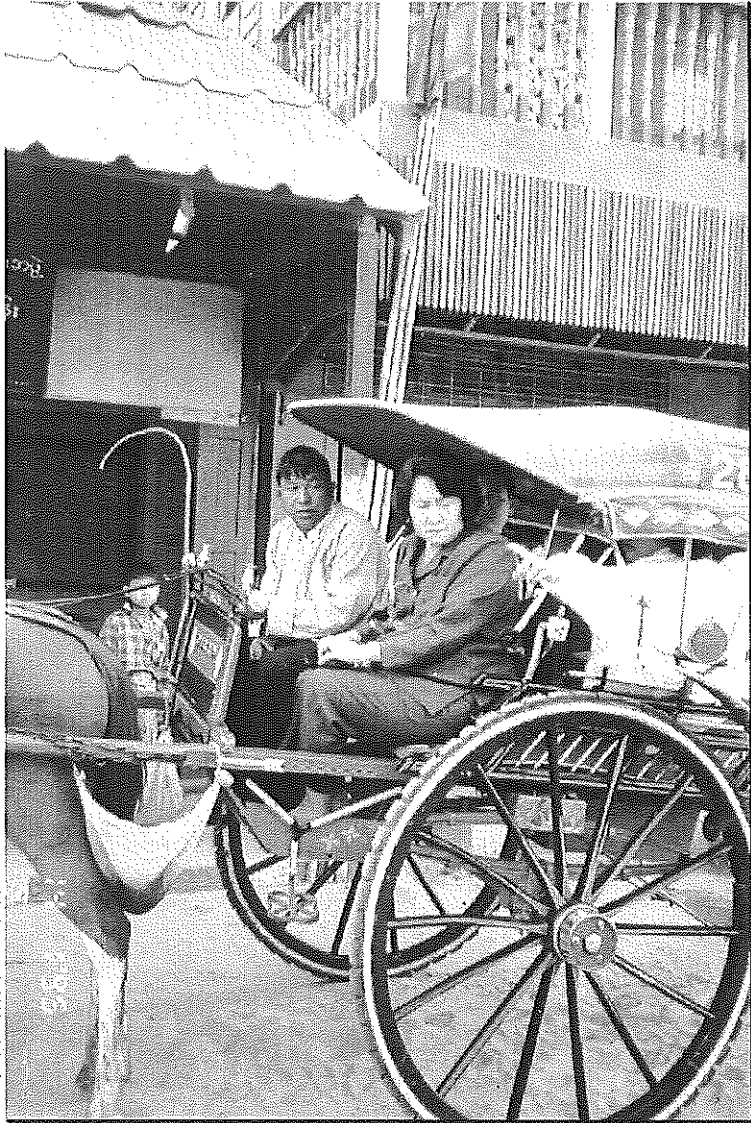
พ.ศ. 2537 ทรงนำทัศนศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดหนองคาย
จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. 2538 ทรงนำทัศนศึกษาประเทศสหภาพพม่า หรือเมียนมาร์

พระกรณียกิจเยือนต่างประเทศ 2536-2537

สรุปจากบทบรรยายรายการข่าวโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

ผลิตโดยบริษัทไทยทีวีสีช่อง 3

การเสด็จเยือนประเทศต่าง ๆ ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นพระกรณียกิจที่สำคัญด้านหนึ่งในการช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศให้แน่นแฟ้น และมีความเข้าใจอันดีงามต่อกันยิ่งขึ้น ไม่ว่าการเสด็จเยือนต่างประเทศของพระองค์ท่าน จะเป็นการทัศนศึกษาส่วนพระองค์หรือการได้รับการทูลเชิญอย่างเป็นทางการจากประเทศเหล่านั้นก็ตาม สิ่งที่ได้รับคือความรู้ ความเข้าใจทั้งต่อสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และวัฒนธรรมความเจริญของประเทศนั้น ๆ มาให้คนไทยได้ศึกษา

ประชาชนชาวไทย ติดตามข่าวการเสด็จเยือนประเทศต่าง ๆ ของพระองค์ท่านจากสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะจากรายการข่าวโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจที่อำนวยการผลิตโดยบริษัทไทยทีวีสีช่อง 3 ซึ่งคณะอนุกรรมการ ส.ค.ฝ.ท. ได้รวบรวมมาได้บ้างบางประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2536-2537 เพื่อให้สมาชิก ส.ค.ฝ.ท. ได้รับความรู้ดังกล่าวในวารสารฉบับนี้

กาสเลด็จเยือนประเทศสาธารณรัฐเฮลเลนิก (ประเทศกรีซ)

ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม - 9 เมษายน 2536

สาธารณรัฐเฮลเลนิกหรือประเทศกรีซ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของยุโรป บนคาบสมุทรบอลข่าน มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบใหญ่และหมู่เกาะต่าง ๆ มีประชากรประมาณ 9 ล้าน 5 แสนคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ มีอาชีพที่สำคัญ คือ เกษตรกรรม

ประเทศกรีซมีภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน คือ

ฤดูหนาว ไม่หนาวจัด

ฤดูร้อน อากาศร้อนและแห้งแล้ง

ประเทศนี้ได้ชื่อว่าเคยเป็นประเทศที่มีอารยธรรมที่รุ่งเรืองที่สุด และเป็นแหล่งกำเนิดของอารยธรรมตะวันตก

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาได้เสด็จเยือนประเทศกรีซ ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม ถึงวันที่ 9 เมษายน 2536 และได้เสด็จเยือนสถานที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

วันที่ 30 มีนาคม 2536

- วัดเพินเคลี ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของกรุงเอเธนส์ เป็นวัดเก่าแก่ของศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์
- โบราณสถานอะโครโพลิส สร้างขึ้นราวศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล บนยอดเขาสูงเหนือกรุงเอเธนส์ 260 ฟุต มีป้อมปราการล้อมรอบ สิ่งก่อสร้างที่สวยงามในด้านสถาปัตยกรรมของอะโครโพลิส คือ วิหาร ที่สำคัญได้แก่ วิหารพาร์เทนอนที่สร้างขึ้นเพื่อถวายแด่เทพธิดาอะทีน่า วิหารอีเรคที่ย่อน มีเสาหิน 6 ต้น แกะสลักเป็นรูปเทพีรองรับหลังคา เรียกว่า คาริยาทิด ซึ่งเป็นรูปแบบประติมากรรมที่งดงาม
- พิพิธภัณฑ์แห่งอะโครโพลิส มีโบราณวัตถุ ภาพแกะสลักฝาผนัง ทับหลัง รูปปั้นต่าง ๆ รูปแกะสลัก ประติมากรรม รูปตำนานเทพธิดาอะทีน่า เสาหินสลักรูปเทพีรองรับหลังคาวิหารอีเรคที่ย่อน

วันที่ 31 มีนาคม 2536

- คลองคอรินท์ ที่เมืองคอรินท์ ซึ่งตั้งอยู่บนคอคอด ระหว่างกรีซตอนกลางกับแคว้นเพโลพอนนิส คลองนี้เชื่อมระหว่างทะเลไอโอเนียน และทะเลอีเจียนยาว 6,343 เมตร เพื่อช่วยย่นระยะทางและระยะเวลาให้กับเรือสินค้า
- เมืองคอรินท์โบราณ เป็นเมืองที่มีโบราณสถานสมัยไบเซนไทน์ เวเนเซียน และตุรกี ได้แก่ วิหารของเทพเจ้าอะพอลโล (เจ้าแห่งแสงอาทิตย์ ดนตรีและกวีนิพนธ์) โรงละครกลางแจ้งเอพิคอร์ส (โรงละครเก่าแก่บรรจุคนได้ถึง 14,000 คน)

- โบราณสถานมายซีเน่ เป็นอะโครโพลิส ที่ตั้งอยู่บนเขา สร้างขึ้นเมื่อประมาณ 1200 ปีก่อนคริสตกาล
- สุสานรูปร่างผึ้ง ตั้งอยู่ในหุบเขาด้านตรงข้ามกับโบราณสถานมายซีเน่

วันที่ 1 เมษายน 2536

- ได้เสด็จเยือนเมืองโอลิมเปีย ซึ่งเป็นสถานที่ก่อสร้างกีฬาโอลิมปิกครั้งแรกของโลก
- พิพิธภัณฑสถาน เป็นที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ เช่น รูปปั้น อนุสาวรีย์ ภาพแกะสลัก และอุปกรณ์กีฬา
- โบราณสถานโอลิมเปีย ประกอบด้วยวิหารเทวสถานศักดิ์สิทธิ์ และบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก (ยิมเนเซียม ฮิปโปโดรม สเตเดียม)

วันที่ 2 เมษายน 2536

เสด็จเมืองพาทราสเลียมชายฝั่งทะเลไอโอเนียน เสด็จลงเรือเฟอร์รี่ข้ามฟากไปยังเมืองเดลฟี เพื่อทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือ

- โบราณสถานเดลฟี เป็นเทวสถานศักดิ์สิทธิ์แห่งเทพเจ้าอะพอลโล
- พิพิธภัณฑสถานเดลฟี เป็นที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ ตลอดจนเครื่องประดับมีค่าที่ขุดพบได้จากโบราณสถานเดลฟี เช่น ออมฟาโลสหินอ่อนแกะสลักที่ใช้เป็นสัญลักษณ์สะดือโลก เป็นต้น

วันที่ 3 เมษายน 2536

ได้เสด็จจากเมืองเดลฟี ไปยังเมืองคาลัมบาก้า ห่างจากกรุงเอเธนส์ราว 349 กม. เป็นเมืองที่มีภูมิประเทศเป็นภูเขา มีป่าหิน ซึ่งเกิดจากการทับถมของกรวดหินดินทรายที่กระแสน้ำพัดพามาตรงบริเวณปากแม่น้ำพีนีโอซ สถานที่ ๆ ได้เสด็จทอดพระเนตร คือ

- เมธิออร่า สถานที่ ๆ มีวัดเก่าแก่ตั้งอยู่บนยอดเขาหิน เป็นวัดศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ มี 24 วัด แต่ได้เสด็จทอดพระเนตร 2 แห่ง คือ วัดอาร์ลาม ซึ่งมีพิพิธภัณฑของวัดที่เก็บรวบรวมเครื่องแต่งกายและของใช้สำหรับพระในยุคโบราณ และวัดเซนต์สเตฟาโนส ซึ่งเคยเป็นที่รับเลี้ยงเด็กเพื่ออบรมสั่งสอนให้มีความคิดโน้มเอียง เพื่อจะได้ถือบวชเมื่อเติบโตขึ้นต่อไป

วันที่ 4 เมษายน 2536

ได้เสด็จกลับกรุงเอเธนส์ และชมอนุสาวรีย์ลีโอนิดาสที่เทอร์โมพีเล่ (ลีโอนิดาส เป็นนักรบคนสุดท้ายของสปาร์ตา ที่ได้ต่อสู้กับชาวเปอร์เซีย ณ ที่แห่งนี้)

วันที่ 5 เมษายน 2536

ได้เสด็จเยือนสถานที่ต่าง ๆ คือ

- ย่านพลาซ่า เป็นศูนย์การค้าที่ขายสินค้าราคาถูก มีทั้งสินค้าพื้นเมือง และสินค้าจากต่างประเทศ
- เกาะต่าง ๆ ได้แก่เกาะไฮดร้า ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ไม่มีรถยนต์แต่ใช้ลาเป็นพาหนะแทน

วันที่ 6 เมษายน 2536

- เกาะครีต เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของหมู่เกาะกรีก ได้เสด็จทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือ พระราชวังโบราณคносซอส พิพิธภัณฑสถานเฮราคลีอัส ซึ่งรวบรวมโบราณวัตถุที่ขุดค้นพบได้จากพระราชวังคносซอส
- เกาะซานโตรินี หรือ ซีรา เป็นเกาะหนึ่งในหมู่เกาะไซเคลลัดส์ เกิดจากการระเบิดของภูเขาไฟ สิ่งก่อสร้างที่มีรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่เป็นจุดเด่น คือ ทุกอาคารจะใช้สีขาวเป็นหลัก
- ตัดกับสีฟ้าสดของหลังคาโบสถ์ ซึ่งสร้างความเชื่อถือของชาวเกาะจากการรอดชีวิตกลับมาจากทะเลที่มีพายุคลื่นลมแรง จึงสร้างโบสถ์เพื่อถวายแด่นักบุญเซนต์นิโคลัส ซึ่งถือเป็นนักบุญประจำเกาะ
- โรงงานผลิตเหล้าองุ่นของเกาะซานโตรินี

วันที่ 7 เมษายน 2536

- เกาะไฮดัล ซึ่ง เป็นเกาะใหญ่ที่สุดของหมู่เกาะโดดีคานีส ที่เกาะนี้ได้เสด็จไปยังเมืองลินคัส ทางฝั่งตะวันออกของเกาะ เป็นเมืองที่มีอะโครโพลิส ที่อยู่สูงที่สุดและเด่นที่สุดของเมือง มีลักษณะการก่อสร้าง 2 สมัย คือ ส่วนภายนอกเป็นยุคกลางแบบยุโรป และด้านในเป็นแบบกรีกเฮเลนีสติก จากนั้นเสด็จทอดพระเนตรโรงงานเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปแบบและลวดลายเฉพาะของเกาะไฮดัล

วันที่ 8 เมษายน 2536

- ได้เสด็จไปยังเมืองคูซาดาร์ ประเทศตุรกี ทอดพระเนตรสถานที่สำคัญ คือ
- วิหารเทพธิดาอาร์ทีมิส เป็นอาคารหินอ่อนที่ใหญ่ที่สุด เป็นสิ่งมหัศจรรย์ 1 ใน 7 ของโลก สมัยโบราณ (เทพธิดาอาร์ทีมิส เป็นเทพธิดาแห่งดวงจันทร์ คู่แฝดของเทพเจ้าอะพอลโล เทพแห่งศิลปะและดวงอาทิตย์)
 - โบราณสถานเอเฟซุส ตั้งอยู่ใจกลางเมืองเอเฟซุส มีสถานที่น่าชม คือ โอเดียน (ห้องประชุมรวม) ถนนคูเรตีส ซุ้มประตูเฮราคลีส ซึ่งมีรูปสลักนูนของเฮราคลีสหรือเฮอรัคิวลิส ห้องน้ำสาธารณะ หอสมุดเซลซุส โรงละครแอมฟิเธียเตอร์ (โรงละครกลางแจ้ง)
 - เกาะพีโคนอส เป็นเกาะที่มีนกเพลิแกน “เปโตรอส” เป็นเครื่องหมายของเกาะ

วันที่ 9 เมษายน 2536

- ได้เสด็จกลับเมืองเอเธนส์ ได้ทอดพระเนตรสถานที่สำคัญ คือ พิพิธภัณฑสถานโบราณคดี ซึ่งเก็บโบราณวัตถุชิ้นสำคัญ ๆ จากเมืองต่าง ๆ และจุดต่าง ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก
- ได้เสด็จไปยังแหลมซุนิยอน เป็นแหลมที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 60 เมตร ชมวิหารโพไซดอน เทพเจ้าแห่งท้องทะเล (น้องชายเทพเจ้าซุส) วิหารนี้สร้างขึ้นสมัยก่อนคริสตกาล 444 ปี ตั้งอยู่บนยอดเขา หันหน้าสู่ทะเลเออีเจียน

การเสด็จเยือนกรุงโคโร ประเทศอียิปต์ ระหว่างวันที่ 10 - 17 เมษายน 2536

ประเทศอียิปต์หรือดินแดนแห่งสาธารณรัฐอาหรับตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา มีเนื้อที่ประมาณ 3 แสนแปดหมื่นตารางไมล์ ประชากร 55 ล้านคน 90% นับถือศาสนาอิสลาม ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทะเลทราย แม่น้ำไนล์เป็นสายน้ำที่สำคัญที่สุดของประเทศและยาวที่สุดในโลก ไคโรเป็นนครหลวงที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดของทวีปแอฟริกา

ชาวอียิปต์มีความเชื่อในเทพเจ้า และวิญญาณของคนที่ตายแล้วจะกลับเข้าสู่ร่างเดิมได้ จึงคิดค้นวิธีการทำมัมมีสร้างปิรามิดขึ้นมา และประดิษฐ์อักษรภาพโบราณไฮเออะโรกลิฟ

ชาวอียิปต์ เป็นต้นกำเนิดแห่งศาสตร์หลายแขนง ได้แก่ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ชลประทาน การแพทย์ จึงได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งอารยธรรมที่รุ่งโรจน์มาช้านานนับพัน ๆ ปี

วันที่ 10 เมษายน 2536

- สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เสด็จเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ ในกรุงโคโร ดังนี้
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ซึ่งสร้างขึ้นในปี ค.ศ.1902 เพื่อบูรณะสงวนรักษาและจัดแสดง วัตถุโบราณรูปประติมากรรม และสมบัติมีค่าจำนวนมากที่นักโบราณคดีขุดค้นพบจาก อาณาจักรอียิปต์โบราณ เช่น รูปปั้นฟาโรห์ แผ่นหินแกะสลักอักษรภาพโบราณไฮเออะโรกลิฟ รูปไม้แกะสลักรูปหัวหน้าหมูบ้าน รูปสลักหินจิตกรรมฝาผนัง มัมมีของกษัตริย์ที่ขุดค้นพบบัลลังก์ไม้แกะสลักปิดทองประดับพลอยสีต่าง ๆ เป็นต้น
 - คีอปกิดโคโร ย่านของชาวคริสต์ ได้เสด็จเยือนวัดอาบูซาร์ก้า เป็นวัดคริสตศาสนาเก่าแก่ที่สุดของอียิปต์
 - โรงงานทำเครื่องประดับต่าง ๆ

วันที่ 11 เมษายน 2536

- เสด็จเยือนนครเมมฟิส ซึ่งเป็นนครหลวงแห่งแรกของอียิปต์โบราณ มีสิ่งที่น่าสนใจ คือ
- สฟิงซ์ (รูปสลักหินครึ่งคนครึ่งสัตว์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรูปสิงโตที่มีตัวเป็นคน แสดงความเฉลียวฉลาดเหมือนมนุษย์ แข็งแกร่งเหมือนสิงโต) รูปสลักหินปูนหรือโลมส์โตนของ พระเจ้ารามเสสที่ 2
 - สุสานใหญ่แห่งซัคคาร่า ซึ่งมีหลุมฝังศพของเมเรคร่า พระอาวูโส ภายในสุสานมีภาพแกะสลักนูนเล่าชื่อประวัติของตน
 - ปิรามิดของฟาโรห์เตติ แห่งราชวงศ์ที่ 6
 - ปิรามิดของฟาโรห์โซเซอร์ สมัยราชวงศ์ที่ 3
 - โรงงานสอนทำพรม ผู้เข้าฝึกการทำพรมจะเป็นเด็กชาย-หญิง อายุประมาณ 7-10 ขวบ

ต่อจากนั้นได้เสด็จไปยังเมืองกิซาหรือกิเซ่ ซานเมืองโคโร สถานที่ ๆ เสด็จเข้าชม ได้แก่

- ปิรามิด ซึ่งเป็นที่เก็บพระศพของฟาโรห์ มีปิรามิดที่มีชื่อเสียง 3 แห่ง คือ ปิรามิดใหญ่ที่ฝังพระศพของฟาโรห์เคออปส์ (ใหญ่ที่สุด) ปิรามิดของกษัตริย์เคเฟรน และปิรามิดของกษัตริย์ไมเครินอส (เล็กที่สุด)
- สถานที่ประกอบพิธีทำมัมมี่ของกษัตริย์เคเฟรน ที่ทำด้วยหินอลาบาสเตอร์ กำแพงผนังและคานทำด้วยหินแกรนิต บริเวณใกล้ ๆ มีรูปสลักขนาดใหญ่ หน้าเหมือนฟาโรห์เคเฟรน ตัวเป็นสิ่งหีโต สร้างขึ้นเพื่ออารักขาปิรามิดของฟาโรห์เคเฟรน
- โรงงานทำกระดาษปาปิรุส ซึ่งเป็นกระดาษโบราณของอียิปต์ทำจากต้นปาปิรุส กระดาษนี้มีความเหนียวและคงทนใช้สวาดภาพและเขียนอักษรภาพฮีโรกัฟฟิค

วันที่ 12 เมษายน 2536

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เสด็จเยือนสถานที่ ๆ น่าสนใจ 2 แห่ง คือ

- สุเหร่าโมฮัมเหม็ดอาลี ทหารอัลเบเนียรับจ้างที่ตุรกี สุลต่านตุรกีส่งมาประจำในอียิปต์ และได้ยึดอำนาจปกครองอียิปต์เป็นเวลา 43 ปี นำความเจริญด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสิ่งทอ ซึ่งเป็นสินค้าออกที่มีชื่อเสียงของอียิปต์มาจนทุกวันนี้
- ผ่านย่านเอลคาลิลีบาซาร์ ตลาดนัดสมัยกลาง มีสินค้าประเภทเครื่องเงิน เครื่องทอง ตลอดจนสินค้าพื้นเมือง เครื่องหนังต่าง ๆ และขวดน้ำหอม แก้วเจียรไนหลากสี

วันที่ 13 เมษายน 2536

เสด็จจากกรุงโคโรไปยังเมืองลักซอร์ ทางใต้ของกรุงโคโร โดยมีนายเทศมนตรี นายโมฮัมเหม็ด เอ็ชเซท เอล ซายิต รับเสด็จที่เมืองนี้ ได้เสด็จเยือนสถานที่ต่าง ๆ คือ

- วิหารคาร์นัค โบราณสถานเก่าแก่ที่เป็นสถาปัตยกรรมสมัยอียิปต์โบราณสร้างขึ้นประมาณ 2,000 ปีก่อนคริสตกาล เพื่อบูชาเทพเจ้าอามอน-รา โบราณสถานแห่งนี้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ
 1. ถนนไปสู่ไพลอน
 2. ไพลอน (ซุ้มประตูทางเข้า)
 3. คอร์ทยาร์ด (บริเวณลานกว้างไม่มีหลังคา)
 4. ไฮโปสโตลฮอลล์ (ห้องโถงมีเสารองรับหลังคา)
 5. ไฮลีออฟไฮลีส์ (เทวสถานที่ตั้งของเทวรูปเทพเจ้า)
- โบราณสถานลักซอร์ สร้างโดยฟาโรห์อะเมโนะฟิสที่ 3 ราว 1,400 ปีก่อนคริสตกาล ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำไนล์

วันที่ 14 เมษายน 2536

เสด็จฝั่งตะวันตกของลักซอร์ เพื่อชมสุสานขุนนางชื่อราโมส ณ หุบเขาขุนนาง (ราโมสเป็นขุนนางในราชวงศ์ที่ 18 ปกครองเมืองธีบิส) สุสานนี้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ

บริเวณลานด้านนอก และห้องสี่เหลี่ยมภายในที่มีภาพแกะสลักฝาผนัง เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ และภาพจัดขบวนแห่เครื่องเซ่นที่จะนำไปเก็บในสุสานนี้

- สุสานของเจ้าชายอาเน็น คอปเซฟ โอรสของฟาโรห์รามเสสที่ 3 มีภาพฝาผนังแสดงชีวิตของเจ้าชายซึ่งเสียชีวิตเมื่ออายุได้ 9 ปี
- สุสานของฟาโรห์ จำนวน 64 องค์ ณ หุบเขากษัตริย์ สุสานที่เสด็จเข้าชมคือ สุสานฟาโรห์ตุตันกาม่อน สวรรคตเมื่อมีพระชนมายุ 18 พรรษา ภายในสุสานมีภาพฝาผนัง ทึบศพทำด้วยหินเขียวหุ้มมานสีน้ำตาล มุมทึบศพเป็นรูปเทพธิดาเนเฟติ ภายในมีไม้แกะสลักปิดทองรูปฟาโรห์นอนถือแส้และตะขอไขว่กัน

ต่อจากลักซอร์ เสด็จทางเรือไปยังเมืองเอสน่า (เมืองหลวงของอียิปต์ตอนบน) เพื่อชมเขื่อนเอสน่า

วันที่ 15 เมษายน 2536

เสด็จจากท่าเรือเอสน่าไปยังวิหารค눔 ซึ่งสร้างในบริเวณที่ต่ำกว่าระดับพื้นถนนคล้ายหลุมขนาดใหญ่ เคยใช้เป็นโรงเก็บขนสัตว์ ต่อมาใช้เป็นที่เก็บดินปืนของโมฮัมเหม็ดอาลี วิหารนี้สร้างโดยกษัตริย์พโตเลมีที่ 6 เพื่ออุทิศให้เทพเจ้าค눔 (ผู้สร้างมนุษย์มีเคียรเป็นแกะ)

- วิหารเมืองเอ็ดฟู ซึ่งสร้างอุทิศให้เทพเจ้าฮอรัส (มีเคียรเป็นนกเหยี่ยว) เมื่อ 237 ปีก่อนคริสตกาล วิหารนี้ใช้เวลาสร้างถึง 97 ปี จึงเสร็จสมบูรณ์

วันที่ 16 เมษายน 2536

เสด็จลงเรือที่ประทับเขรายาโอเบอรอย ไปยังเมืองคอมมอมโบ (ภูเขาแห่งทอง) ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอัสวาน เสด็จเยือนสถานที่สำคัญ คือ

- วิหารคอมมอมโบ ซึ่งตั้งอยู่บนเขา มองลงมาเห็นทิวทัศน์แม่น้ำไนล์ สร้างขึ้นในสยุคเกริกโค-โรมัน (Greco-Roman Period) สมัยราชวงศ์ที่ 18 เป็นวิหารแฝดสร้างขึ้นเพื่ออุทิศให้เทพเจ้า 2 องค์ คือ เทพเจ้าโซเบ็ค (มีเคียรเป็นจระเข้) และเทพเจ้าฮอรัสหรือฮาโรริส (มีสัญลักษณ์เป็นนกเหยี่ยว)

ต่อจากเมืองคอมมอมโบ ก็เสด็จไปยังเมืองอัสวาน ได้เข้าชมสถานที่ต่าง ๆ คือ

- วิหารฟีเลีย (ฟีเลียเป็นชื่อเกาะหนึ่งในบริเวณเขื่อนอัสวาน แต่เนื่องจากเกาะนี้มีน้ำท่วมสูงเกือบตลอดปี จึงย้ายวิหารนี้ไปยังเกาะอาอิลเดีย เมื่อ ค.ศ. 1971-1981) วิหารนี้สร้างขึ้นเพื่ออุทิศให้เทพธิดาอาทอร์ไอซัส และเทพเจ้าเซินเมท เป็นวิหารที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมผสมผสานของกรีก โรมัน และอียิปต์ วิหารนี้มีส่วนที่น่าสนใจ คือ

1. ศาลาทราจัน ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่งามและมีสัดส่วนที่ดีเด่น มีภาพฝาผนังเป็นเรื่องของจักรพรรดิทราจัน นำเครื่องเซ่นบวงสรวงถวายแด่เทพธิดาไอซัส เทพเจ้าโอซิริส และเทพเจ้าฮอรัส

2. ภาพแกะสลักรูปเทพธิดาฮาเทอร์
3. รูปแกะสลักกลางเสาเป็นเคียรของเทพเจ้าฮาเทอร์
4. วิหารของเทพธิดาไอซิส

วันที่ 17 เมษายน 2536

ได้เสด็จสนามบินอัสวานเพื่อเดินทางต่อไปยัง อาบู ซิมเบล อยู่ห่างจากอัสวาน 280 กม. มีภูมิประเทศเป็นทะเลทรายโดยรอบ มีวิหาร อาบู ซิมเบล สร้างในสมัยฟาโรห์รามเซสที่ 2 แห่งแคว้นนูเบีย เป็นโบราณสถานที่สวยงาม และยิ่งใหญ่แห่งหนึ่ง แต่หลังการสร้างเขื่อนอัสวาน ประสบปัญหาน้ำท่วม เพื่ออนุรักษ์โบราณสถานที่เป็นสถาปัตยกรรมอียิปต์โบราณ องค์การยูเนสโกจึงให้ความสนับสนุนช่วยเหลือ ในการกู้วิหารนี้ไปสร้างใหม่บนพื้นที่ราบสูงเหนือทะเลสาบนั้นเซอร์ เมื่อปี 1965-1968 วิหารนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ วิหารใหญ่อาบู ซิมเบล สร้างขึ้นเพื่ออุทิศถวายแด่เทพเจ้าอามอนรา และวิหารเล็กของราชินี โนเฟอร์ตารี อาบู ซิมเบล เป็นวิหารยุคนูเบียผสมอียิปต์เขียน สร้างขึ้นเพื่ออุทิศให้แก่เทพธิดาฮาเทอร์ (เทพธิดาแห่งความรักและสวยงาม)

การเสด็จเยือนประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ และเดนมาร์ก ระหว่างวันที่ 11-19 กรกฎาคม 2536

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จเยือนประเทศนอร์เวย์ ประเทศสวีเดน ประเทศฟินแลนด์ และประเทศเดนมาร์ก ตามลำดับ ได้เข้าเยี่ยมชมสถานที่สำคัญหลายแห่งดังต่อไปนี้

วันที่ 11 กรกฎาคม 2536

เมืองออสโล นครหลวงของประเทศนอร์เวย์ ได้เสด็จทอดพระเนตรผลงานด้านศิลปะ วัฒนธรรมในสถานที่ต่าง ๆ คือ

- พิพิธภัณฑ์ม็องซ์ (Munch) ซึ่งมีผลงานจิตรกรรมของ Eduard Munch (1863-1944) ซึ่งเป็นจิตรกรเอกชาวนอร์เวย์ที่ถือเป็นจิตรกรเอกของโลกด้วย ผลงานของเขามีทั้งที่เป็นภาพสีน้ำมัน สีน้ำและลายเส้น ภาพที่มีชื่อเสียงของเขาได้แก่ The Voice The Scream Madonna Anxiety Eye in Eye และ Self Portrait
- สวนสาธารณะพรอกเนอร์ ได้เสด็จทอดพระเนตรผลงานประติมากรรมของกุสตาฟ วิคเตอร์แลนด์ (1869-1943) ประติมากรชาวนอร์เวย์ ผลงานที่มีชื่อเสียงคือ The Fountain ทำด้วยบรอนซ์แกะสลักภาพนูน แสดงวัฏจักรของชีวิตที่มีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย นอกจากนี้ก็มีประติมากรรมเสาหิน The Monolith รูปปั้น Cinnatucken หรือเด็กโมโห ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของกรุงออสโล

พิพิธภัณฑ์เรือไวกิง ได้เสด็จทอดพระเนตรเรือไวกิงที่ขุดพบ เครื่องมือเครื่องใช้ของพวกไวกิง และได้ทอดพระเนตรโบราณวัตถุที่แสดงถึงวัฒนธรรมในยุคประมาณปี ค.ศ. 800-1050 ที่ช่วยให้ได้รู้ถึงถิ่นกำเนิดของไวกิง การใช้ชีวิตที่มีกฎเกณฑ์ ภาษา ตัวอักษร (16 ตัว)

การกลีกรรรม และศิลปะที่เป็นสัญลักษณ์ การค้าขายที่ไปไกลถึงประเทศในแถบเอเชีย เช่น ประเทศจีน มรดกที่พวกไวกิงได้ทิ้งไว้ให้ชนรุ่นหลังในดินแดนสแกนดิเนเวีย ก็คือ ความก้าวหน้าในการต่อเรือที่เป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ

- พิพิธภัณฑ์ในเขตบึ๊กค้อย ในบริเวณลิสลอะแซมเมอร์ ชานกรุงออสโล เป็นพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง ที่จัดแสดงสิ่งที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของทุกเมือง พิพิธภัณฑ์นี้มีพื้นที่ 1,400 เอเคอร์ ลักษณะลดหลั่นแบบหุบเขา สิ่งที่น่ามาจัดแสดงได้แก่ โบสถ์บ้านพักอาศัยของภาคต่าง ๆ และของคนต่างฐานะ ห้องแสดงนิทรรศการหัตถกรรมพื้นบ้าน
- สนามแข่งขันกระโดดสกีไฮลเป็นคอลเล่น ได้เสด็จทอดพระเนตรสนามแห่งนี้ ซึ่งใช้ในการแข่งขันกระโดดสกีโอลิมปิก เมื่อปี ค.ศ. 1952 กระโดดสกีชิงแชมป์โลก ค.ศ. 1966 และ 1982 กระโดดสกีประเพณีของนอร์เวย์ทุกปี และใช้เป็นี่จัดแสดงดนตรีกลางแจ้งในฤดูร้อนด้วย

วันที่ 12 กรกฎาคม 2536

เมืองนอร์คแคปปี สมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จจากกรุงออสโล ไปยังแหลมเหนือ อันเป็นจุดปลายสุดของทวีปยุโรป ณ ที่แห่งนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้เคยเสด็จประพาส เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2450 นับเป็นเวลา 86 ปีล่วงมาแล้ว พระองค์ทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อ จ.ปร. ไว้บนแผ่นหินของพระเจ้ากรุงสยาม การเสด็จมายังสถานที่แห่งนี้ในครั้งนี่เพื่อเป็นประธานในการมอบพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แก่ศูนย์การท่องเที่ยวนอร์คแคปปี ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่จะเผยแพร่พระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประเทศชาติ ในการทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ ในการเสด็จครั้งนี้ สมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ทอดพระเนตรห้องนิทรรศการต่าง ๆ ภายในศูนย์ และได้ทรงลงพระนามบนผนังหินเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่สถานที่เช่นเดียวกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้เคยทรงลงพระปรมาภิไธยไว้เมื่อครั้งเสด็จเป็นประธานพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานไทยนอร์คแคปปี ณ ศูนย์การท่องเที่ยวนอร์คแคปปี เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2532 จากนั้น สมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จไปประทับยังห้องรอยัลนอร์คแคปปีฮอลล์ เพื่อทอดพระเนตรพระอาทิตย์เที่ยงคืน

วันที่ 13 กรกฎาคม 2536

- เสด็จพิพิธภัณฑ์นอร์คแคปปี ซึ่งอยู่บริเวณปลายสุดของเกาะแม็คเกอร์ออยา ได้ทอดพระเนตรเรือประมง เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน ของเด็กเล่น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทั้งที่เป็นหนังสือและสิ่งของ ตลอดจนของที่ระลึกที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานไว้แก่ชาวซามิหรือชาวแลปปี ซึ่งเป็นชนเผ่าที่ยังมีภาษาเป็นของตนเอง แม้ว่าจะมีหลักฐานการอพยพไปตั้งถิ่นฐานในประเทศสวีเดนและ

ฟินแลนด์บ้าง ชนเผ่าซามียังชีพด้วยเนื้อและนมของกวางเรนเดียร์ ใช้ขนกวางเป็นเครื่องนุ่งห่ม สมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จทอดพระเนตรชีวิตความเป็นอยู่ ของชาวซามิหรือชาวแลปป์ ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองของประเทศนอร์เวย์ด้วย

- เสด็จประทับเรือพระที่นั่ง ทอดพระเนตรทัศนียภาพภูมิประเทศรอบ ๆ เกาะแม็คเกอร์อียา ซึ่งเป็นฟยอร์ดและภูเขาที่สูงชันและได้เสด็จไปยังบริเวณอ่าวเล็ก ๆ ที่อยู่ถัดไปจากหน้าผาหิน ซึ่งเป็นท่าเทียบเรือเก่าแก่ เรือพระที่นั่งได้แล่นอ้อมแหลมโครติว่า ซึ่งเป็นแผ่นดินเหนือสุดของโลก (ระดับเส้นรุ้งที่ 71 องศา 11 ลิปดา 8 ฟิลิปดา) บริเวณนี้ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ จึงไม่ได้รับการกล่าวว่าเป็นจุดเหนือสุดของยุโรป เรือพระที่นั่งได้แล่นต่อไปยังเขตอนุรักษ ธรรมชาติ เกชาวเวอร์สแคปแฟน เป็นเกาะ 3 เกาะ ที่มีนกทะเลเมืองหนาวอยู่เป็นจำนวนมาก ในฤดูร้อนเป็นฤดูวางไข่ของนกทะเลเหล่านี้ จึงไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวขึ้นชมบนเกาะ

วันที่ 14 กรกฎาคม 2536

เสด็จประทับเรือพระที่นั่งออกจากเมืองฮันนีงสวาค เกาะแม็คเกอร์อียาไปยังเมืองอัลต้า ย่านเกาะ เมืองท่าและช่องแคบที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง

ต่อจากนั้นได้เสด็จไปยังท่าอากาศยานเมืองอัลต้า เพื่อประทับเครื่องบินพระที่นั่งไปยังท่าอากาศยานกรุงออสโล ทรงต่อเครื่องบินพระที่นั่ง เสด็จต่อไปยังกรุงสตอร์คโฮม ประเทศสวีเดน

วันที่ 15 กรกฎาคม 2536

เมืองสตอร์คโฮม ประเทศสวีเดน

สมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือ

- ปราสาทคริสตียาล์ม ตั้งอยู่ห่างกรุงสตอร์คโฮม 35 ไมล์ มีความสำคัญ 1 ใน 8 แห่งของสวีเดน เพราะเคยเป็นที่ประทับของกษัตริย์กุสตาฟ วาสา หรือกุสตาฟที่ 1 และพระราช วงศ์อีกหลายสมัย ภายในปราสาทมีการจัดแสดงหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของ กษัตริย์ตั้งแต่พระราชวงศ์แรกถึงพระราชวงศ์สุดท้าย มีภาพเขียนทั้งของจิตรกรร่วมสมัย และของกษัตริย์เอง มีการตกแต่งห้องต่าง ๆ ที่สมบูรณแบบ มีโรงละครที่ตกแต่งเหมือน โรงละครโอเปร่าของฝรั่งเศส
- บ้านกงกุลใหญ่กิตติมศักดิ์ของไทยประจำกรุงสตอร์คโฮม ได้เสด็จที่นี่เพื่อประทานเครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ไปถมาภรณ์มงกุฎไทย แก่ นายบุญ เอกเซลสัน จอห์นสัน ในฐานะที่ท่านผู้นี้ ปฏิบัติหน้าที่กงกุลกิตติมศักดิ์ให้แก่ประเทศไทยเป็นเวลานานถึง 35 ปี ในระหว่างที่ดำรง ตำแหน่งก็ได้ให้ความช่วยเหลืองานราชการของสถานเอกอัครราชทูตไทยมาโดยตลอด ทั้งให้ ความช่วยเหลือในด้านการค้นคว้าทางการแพทย์ไทย ในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและ สภาพแวดล้อม เป็นต้น

จากนั้นได้เสด็จไปยังห้องสมุดของตระกูลจอห์นสัน เพื่อทอดพระเนตร หลักฐาน สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับประเทศไทย อาทิ หนังสือที่รัชกาลที่ 5 ทรงแต่งตั้ง

นายเอ็กเซลสัน จอห์นสัน เป็นกงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ประจำประเทศสวีเดน เมื่อ พ.ศ. 2427 แผนที่ประเทศไทยสมัยศตวรรษที่ 16 หนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยที่มีผังเมือง กรุงเทพมหานคร หนังสือพิมพ์เรื่องการเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หนังสือที่รัชกาลที่ 6 ทรงแต่งตั้งบิดาของนายบุญ เอกเซลสัน จอห์นสัน เป็นกงสุลกิตติมศักดิ์ และหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งเสด็จเยือนประเทศสวีเดน เมื่อปี ค.ศ. 1960

ต่อมาได้เสด็จเยือนกรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ ทอดพระเนตรการบังคับเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ที่ใช้เล่นในทะเลบอลติก ระหว่างกรุงสตอร์คโฮมและกรุงเฮลซิงกิ

วันที่ 17 กรกฎาคม 2536

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จไปทอดพระเนตรสถานที่และสิ่งก่อสร้างสำคัญ ๆ ในกรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ อาทิ จตุรัสซีเนท ศูนย์กลางความเจริญของเมืองหลวงในอดีต โบสถ์คริสต์นิกายลูเธอรัน *ตัวมิโอ เกียกโก้* โบสถ์เต็มปะลี เอากิโอ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวมาชมกันมาก สวนสาธารณะซีเปลลิอุส ซึ่งมีประติมากรรมของ เอล่า ฮิลตูเนน ซึ่งใช้เวลาสร้างถึง 7 ปี จากนั้นเสด็จไปยังหมู่บ้านปอร์โว ห่างจากกรุงเฮลซิงกิไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 45 กม. ซึ่งปัจจุบันใช้เป็นสถานที่พักผ่อนในฤดูร้อนของพระมหากษัตริย์

วันที่ 18 กรกฎาคม 2536

ได้เสด็จเมืองตุรกุ เมืองหลวงเก่าของประเทศฟินแลนด์ ก่อตั้งมาตั้งแต่ ค.ศ.1229 ถึง ค.ศ.1812 ต่อมาได้เกิดเพลิงไหม้ถึง 8 ครั้งก่อให้เกิดความเสียหายจึงย้ายเมืองหลวงมาที่กรุงเฮลซิงกิ

ในเมืองตุรกุ นี้ ได้เสด็จทอดพระเนตรพิพิธภัณฑสถานและปราสาทตุรกุ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณปากน้ำเอาร่า ปราสาทนี้มีประวัติยาวนานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1280 เคยถูกทำลายโดยการสงครามกับเยอรมัน ได้รับการบูรณะซ่อมแซม ต่อเติมหลายครั้ง เคยใช้เป็นที่คุมขังนักโทษ ภายในปราสาทมีภาพเขียนน้ำมัน ภาพทอพรหม เครื่องใช้ในศตวรรษที่ 18 ชุดเกราะของกษัตริย์เอริคที่ 14 และเกราะของม้าศึก

ต่อมาได้เสด็จทอดพระเนตรโบสถ์ตุรกุ ซึ่งมีอายุกว่า 700 ปี มีสถาปัตยกรรมหลายรูปแบบ โบสถ์นี้เคยถูกทำลายจากผลของสงครามและเคยถูกเพลิงไหม้ จึงได้มีการสร้างหอสูงขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1827 มีภาพวาดสีน้ำมันที่กำแพงและเพดานโบสถ์ด้วยศิลปะแบบโรแมนติค การปฏิสังขรณ์ครั้งล่าสุดได้รวมเอาศิลปะแนวใหม่เข้าไปผสมผสานด้วย เสร็จสิ้นเมื่อ ปี ค.ศ. 1979 ภายในเป็นที่ฝังศพของบุคคลสำคัญ ๆ

ในวันเดียวกันนี้ ได้เสด็จไปยังพิพิธภัณฑสถานหัตถกรรมพื้นบ้าน *ลัวสตาริน แมงกี แกวซิวไลซ* ลักษณะของพิพิธภัณฑสถานคือ ใช้บริเวณบ้านไม้เป็นพิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง แสดงหัตถกรรมท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การปั่นด้าย การทอผ้า การปลูกยาสูบและทำยาเส้น เป็นต้น

วันที่ 19 กรกฎาคม 2536

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จไปยังบ้านพักรับรองของประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฟินแลนด์ตามคำกราบทูลเชิญของประธานาธิบดีมาโนกอยวิสโต้และภริยาในโอกาสที่เสด็จเยือนประเทศฟินแลนด์

หลังจากทรงมีพระปฏิสันถารแล้ว ภริยาประธานาธิบดี ได้กราบทูลเชิญเสด็จไปยังเรือพระที่นั่งเพื่อประทับไปยังเมืองทานานตาลี ซึ่งเป็นเมืองเก่ามีโบสถ์เก่าขนาดใหญ่ที่บรรจุคนได้ทั้งเมือง

ต่อมาได้เสด็จไปยังท่าอากาศยาน เพื่อประทับเครื่องบินพระที่นั่งเสด็จไปยังกรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ค

ที่ประเทศเดนมาร์ค ณ กรุงโคเปนเฮเกน ได้เสด็จไปยังปราสาทรอนนบอร์ด์ ห่างจากเมืองหลวง 40 กม. ปราสาทแห่งนี้ กษัตริย์เอริก แห่งโบเมอเรนเนีย ทรงมีพระราชดำริที่จะสร้างเป็นป้อมปราการเพื่อความมั่นคงของประเทศ ต่อมาพระราชินีมาร์กาเรตเดที่ 1 ได้ขยายป้อมออกไปเป็นปราสาทที่มีกำแพงหนา มีห้องต่าง ๆ มากมาย ในสมัยกษัตริย์เฟรเดริกที่ 2 ได้บูรณะเพื่อใช้ประกอบพิธีอภิเษกสมรสกับพระมเหสีเซฟี

ในสมัยกษัตริย์คริสเตียนที่ 4 ได้ให้มีการซ่อมแซมหลังจากถูกเพลิงไหม้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใด ๆ ภายในปราสาทประกอบด้วยห้องบรรทมของกษัตริย์เฟรเดริกที่ 2 ห้องบรรทมของพระราชินี โบสถ์ในปราสาท ห้องสะสมภาพของพระราชินี ห้องบอลล์รูม ซึ่งห้องต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการตกแต่งอย่างวิจิตรด้วยศิลปะแบบยุโรปตอนเหนือทั้งสิ้น

ในวันเดียวกันนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จยังท่าอากาศยานกรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ค เพื่อประทับเครื่องบินพระที่นั่งเสด็จกลับสู่ประเทศไทย

การเสด็จเยือนประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ระหว่างวันที่ 7-13 มีนาคม พ.ศ. 2537

ชาวเวียดนามเดิมอาศัยอยู่ทางใต้ของแม่น้ำเหลือง ค่อยถอยร่นมาอยู่ลุ่มแม่น้ำแดงเคยอยู่ใต้การปกครองของจีนมานานจนถึงพุทธศตวรรษที่ 6 กลาง พ.ศ. 24 ฝรั่งเศสเข้ายึดครอง ทั้งเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธอินโดจีน จนถึง พ.ศ. 2488 ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ นำประชาชนต่อสู้ได้เอกราช ต่อจากนั้นก็เกิดการขัดแย้งทางการเมือง แบ่งประเทศออกเป็นเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ จนกระทั่งในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 เวียดนามรวมเป็นประเทศเดียวกัน ภายใต้ชื่อสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จเยือนประเทศเวียดนาม ระหว่างวันที่ 7 มีนาคม ถึงวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2537 และได้เสด็จเยือนสถานที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

วันที่ 7 มีนาคม 2537

กรุงฮานอย เมืองหลวง ศูนย์กลางการบริหารประเทศวัฒนธรรม

วันที่ 8 มีนาคม 2537

- สุสานโฮจิมินห์ บริเวณจัตุรัสบาตินห์ กลางกรุงฮานอย ซึ่งสร้างด้วยหินอ่อนและหินแกรนิต หลังคาเป็นรูปดอกบัว
- บ้านพักของอดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณอดีตทำเนียบข้าหลวงใหญ่ ฝรั่งเศสประจำกรุงฮานอย ปัจจุบันใช้เป็นที่พักสำหรับประมุขของชาติและประกอบพิธีสำคัญ
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ เป็นที่แสดงสิ่งของภาพเอกสาร เครื่องใช้ส่วนตัวของอดีตประธานาธิบดี โฮจิมินห์
- วัดจ้าว โหมด กด หรือวิหารเสาเดียว วัดทางพุทธศาสนาลัทธิมหายาน ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ สร้างบนเสาต้นเดียว
- วัดหว่านเหมียว หรือ วัดแห่งวรรณคดี สร้างขึ้น พ.ศ. 1613 ในรัชสมัยพระเจ้าลีทง (Ly Thanh Tong) อุทิศให้ขงจื้อ และศิษย์รักทั้ง 4 มีการผสมผสานศาสนาพุทธและ ลัทธิเต๋าในวัดนี้ด้วย เคยใช้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ใน พ.ศ. 1619
- วัดหว่านสือ หรือเจดีย์สมณทูต เป็นวัดทางพุทธศาสนาลัทธิมหายานถือว่าเป็นวัดคู่บ้าน คู่เมืองและศูนย์กลางของพุทธศาสนาด้วย
- พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เวียดนาม เป็นที่จัดแสดงโบราณวัตถุเฉพาะของเวียดนาม

วันที่ 9 มีนาคม 2537

- เมืองดานัง เมืองสำคัญทางภาคกลาง เคยเป็นพื้นที่อยู่ของชาวจาม
- พิพิธภัณฑ์ศิลปะจาม ซึ่งแสดงศิลปะและโบราณวัตถุของชนชาติจาม
- นครเว้หรือนครแห่งกวีนิพนธ์ เป็นเมืองหลวงเก่าของเวียดนาม มีแม่น้ำน้ำหอมไหลผ่าน

วันที่ 10 มีนาคม 2537

- พระราชวังเว้แห่งราชวงศ์เหงียน ซึ่งมีสถานที่สำคัญด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ ประตูโงมอน หอธงที่ใช้ดูข่าศึกที่ยกทัพมา พระที่นั่งไถ่หัวอันเป็นที่ประดิษฐาน พระราชบัลลังก์ของจักรพรรดิราชวงศ์เหงียน หอพระราชวงศ์เป็นอาคารที่ประดิษฐานแท่นบูชา และแผ่นจารึกพระนามและคุณความดีของกษัตริย์ที่สิ้นพระชนม์ไปแล้ว ท่านที่ตั้งรูปนั้น ขุนนางข้างม้าถวายแด่กษัตริย์เพื่อทรงนำไปใช้ในภายหลัง
- วัดเทียนหมู่ หรือวัดเทพธิดา ซึ่งเป็นวัดลัทธิมหายาน
- สุสานของจักรพรรดิมีนห์หม่าง
- สุสานของจักรพรรดิตี-ติก ภายใต้มีพระราชวัง วัด ศาลา สระน้ำ โรงละคร

วันที่ 11 มีนาคม 2537

- สุสานจักรพรรดิ ไช-ดิงห์ เป็นแบบผสมผสานสถาปัตยกรรมตะวันตกและศิลปกรรม เวียดนาม รูปปั้นขุนนาง ข้าราชการ นัก ข้างม้าที่เป็นพาหนะ
- นครโฮจิมินห์ เมืองใหญ่ทางตอนใต้ริมแม่น้ำโขงอัน

- อุโมงค์ที่อำเภอภูเก็จ เป็นช่องทางลับ ใช้ในการติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ในระหว่างสงคราม บางอุโมงค์ใช้เป็นสถานพยาบาล ซึ่งยังมีอุปกรณ์ทางการแพทย์เก็บไว้ มีเตียงพยาบาลสำหรับผ่าตัดและสำหรับผู้ป่วย มีห้องประกอบอาหาร

วันที่ 13 มีนาคม 2537

- สวนสัตว์นครโฮจิมินห์ สิ่งที่สำคัญคือ มีรูปปั้นช้างทำด้วยสำริดขนาดความสูง 1.50 ม. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้พระราชทานไว้ เมื่อเสด็จประเทศอินโดจีนครั้งแรกเมื่อ วันที่ 24 เมษายน 2473
- เสด็จชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์โฮจิมินห์ที่แสดงโบราณวัตถุของเวียดนาม ตั้งแต่ พ.ศ. 1971-2067
- ทอดพระเนตรการแสดงหุ่นกระบอกน้ำที่โรงละคร ซึ่งอยู่ภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์ในช่วงบ่ายของวันเดียวกัน สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ก็ได้เสด็จกลับประเทศไทย

กาเสด็จเยือนราชอาณาจักรจอร์แดน ระหว่างวันที่ 25 เมษายน - 3 พฤษภาคม 2537

ราชอาณาจักรจอร์แดน ตั้งอยู่บนพื้นที่ศูนย์กลางของโลกอาหรับในดินแดนตะวันออกกลาง มีพื้นที่ 96,000 ตารางกิโลเมตร ติดต่อกับประเทศต่าง ๆ คือ

ทิศเหนือ	ประเทศซีเรีย
ทิศตะวันออก	ประเทศอิรัก
ทิศตะวันตก	ประเทศซาอุดีอาระเบีย
ทิศใต้	ประเทศอิสราเอล

กรุงอัมมัน เป็นเมืองหลวงของราชอาณาจักร

ภูมิประเทศ เป็นที่ราบสูง ภูเขาและทะเลทราย

ราชอาณาจักรจอร์แดน ได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งอารยธรรมที่ยาวนาน โดยเฉพาะด้านสถาปัตยกรรมในสมัยต่าง ๆ คือโรมัน บีเซนไทน์ และอาหรับ ซึ่งมีคุณค่าทั้งทางประวัติศาสตร์และศิลปะจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เสด็จเยือนราชอาณาจักรจอร์แดนอย่างเป็นทางการในฐานะพระราชอาคันตุกะของกษัตริย์ฮุสเซนแห่งจอร์แดน ระหว่างวันที่ 25 เมษายน ถึงวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 และได้ทอดพระเนตรโครงการต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาสังคม ตลอดจนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และอารยธรรม ดังต่อไปนี้

วันที่ 25 เมษายน 2537

เสด็จโดยเครื่องบินพระที่นั่งของบริษัท รอยัลจอร์แดนเนี่ยน จากท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ถึงท่าอากาศยานควีนอาเลีย กรุงอัมมัน ราชอาณาจักรจอร์แดน มีผู้เฝ้ารับเสด็จ คือ พระประยูรญาติของ

กษัตริย์ยูสเซ็นแห่งจอร์แดน นายซูแฮร์ อัสนี กงสุลกิตติมศักดิ์ของไทย ณ ราชอาณาจักรจอร์แดน และนายซุคักดี รามบุตร อัครราชทูตที่ปรึกษา ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงแบกแดด ประเทศอิรัก

วันที่ 26 เมษายน 2537

ได้เสด็จทอดพระเนตรงานด้านการพัฒนาสังคมของจอร์แดน ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กปัญญาอ่อน ภายใต้การดำเนินงานของสมาคมสตรีมุสลิม ซึ่งมีเจ้าหญิงชาร์วัต พระชายาของ มกุฎราชกุมารแห่งจอร์แดน เป็นองค์อุปถัมภ์ ศูนย์การศึกษานี้มีหลักสูตรที่เน้นไปในด้านการให้ความรู้ พื้นฐานทางวิชาการ เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ พลศึกษา และขับร้อง เป็นต้น เพื่อการพัฒนาด้านสมอง และร่างกายควบคู่กันไป โดยแบ่งการสอนเป็น 3 ระดับ คือ อนุบาล (อายุ 3-7 ปี) ประถมศึกษา (อายุ 7-16 ปี) และระดับสุดท้าย (อายุ 16 ปีขึ้นไป) ระดับนี้จะสอนวิชาชีพโดยเฉพาะ พร้อมกันนี้ได้ ทอดพระเนตรโรงงานที่สมาคมฯ ได้จัดขึ้นเพื่อรองรับนักเรียนที่จบการศึกษา สามารถเข้าทำงานใน โรงงานได้ ศูนย์การศึกษานี้ถือเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปัญญาอ่อน ให้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม สามารถช่วยตัวเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

โบราณสถานแห่งแรกที่ได้ทอดพระเนตร คือ เมืองโบราณเจอร์ช ห่างจากกรุงอัมมันไปทางเหนือ ประมาณ 51 กิโลเมตร เมืองนี้สร้างโดยจักรพรรดิโรมัน เป็น 1 ใน 10 ของจักรวรรดิโรมันตะวันออกกลาง เคคาโบลิส เมืองนี้มีการวางผังเมืองเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสาธารณะกับส่วนที่เป็นที่อยู่อาศัย มีแม่น้ำไหลผ่านกลางเมืองเหมือนเป็นเส้นแบ่งเขตแดน เมืองโบราณนี้มีสถานที่ ๆ น่าชม คือ ลานสาธารณะรูปไข่ วิหารเทพเจ้าซุส โรงละครโรมัน โกร่า (ตลาด) อ่างน้ำพุรูปกากบาท อาคารแบบโรมัน แบบบิเซนไนน์ น้ำพุขนาดใหญ่ (mymphaeum) วิหารอาร์ทีมิส (สถาปัตยกรรมแบบโรมัน)

จากเมืองโบราณเจอร์ช ได้เสด็จไปยังเมืองอัซลุน ห่างจากเจอร์ชไปทางตะวันตก 22 กิโลเมตร เมืองนี้มีสถานที่ ๆ น่าสนใจ คือ ปราสาทรบัด ซึ่งตั้งอยู่บนยอดเขาสูง ปราสาทนี้สร้างขึ้นมา เพื่อป้องกันตัวจากนักรบครูเสด มีลักษณะสถาปัตยกรรมตอนต้นยุคกลาง คือเหมือนป้อมปราการ มากกว่าที่อยู่อาศัย

วันที่ 27 เมษายน 2537

ได้เสด็จจากกรุงอัมมันไปยังสถานที่ต่าง ๆ คือ

- ทะเลทราย หรือเดดซี ซึ่งเป็นทะเลปิดที่มีปริมาณเกลือและแร่ธาตุต่าง ๆ สะสมอยู่มาก จึงไม่มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ได้ พื้นน้ำครึ่งหนึ่งของทะเลนี้เป็นเส้นแบ่งพรมแดนระหว่าง จอร์แดนกับอิสราเอล เป็นทะเลที่อยู่ในระดับต่ำกว่าระดับน้ำทะเลอื่น ๆ ชายหาดเป็น ทรายปนหิน ลึกลงไปจากพื้นผิวจะเป็นโคลนสีดำสนิท เชื่อว่าเป็นแร่ธาตุที่มีคุณประโยชน์ ต่อผิวหนัง
- โบราณสถานในเขตเมืองเก่าของกรุงอัมมัน ประกอบด้วยวิหารของเทพเจ้าเฮอร์คิวลิส ป้อมปราการหรือซีทาเดล และโบสถ์สมัยบิเซนไนน์

วันที่ 28 เมษายน 2537

ในช่วงเช้าเสด็จทอดพระเนตรกิจกรรมของมูลนิธิธนุรี ในพระราชินูปถัมภ์ของราชินีแห่งจอร์แดน ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งในการพัฒนา สังคมในทุก ๆ ด้านโดยเน้นการพัฒนาชุมชน พัฒนาคุณภาพเด็กและสตรี พัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มุ่งส่งเสริมวิชาชีพให้แก่ประชาชนเพื่อให้สามารถเลี้ยงชีพได้ด้วยตนเอง มูลนิธินี้เป็นองค์กรอิสระ แต่ก็ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลด้วย รูปแบบในการให้ความช่วยเหลือไม่ใช่การให้เงินหรือปัจจัยต่าง ๆ แต่จะให้เป็นความรู้ในด้านวิชาการและสุขอนามัย ที่สำคัญที่สุดคือ การส่งเสริมอาชีพ โดยมีการสร้างงานให้ประชาชนโดยเฉพาะสตรี เช่น งานพัฒนาหัตถกรรมแห่งชาติ ได้แก่สิ่งทอ เครื่องแก้ว เครื่องจักสาน เป็นต้น

ในช่วงบ่าย เสด็จยังเมืองมาตาบา ห่างจากกรุงอัมมันไปทางใต้ประมาณ 30 กิโลเมตร เป็นเมืองที่มีกลุ่มชนอาศัยอยู่มากทั้งชาวยิว ชาวอาหรับ ชาวโรมันและชาวเปอร์เซีย สิ่งที่สำคัญของเมืองนี้คือ ศาสนสถานของศาสนาคริสต์หลายแห่งที่ได้เผยแพร่เข้ามาในสมัยไบเซนไทน์ ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของคริสต์ศาสนิกชนทั่วประเทศ ทั้งเป็นสถานที่ ๆ มีคุณค่าทางโบราณคดีอีกด้วย

ต่อจากนั้นได้เสด็จไปยังภูเขาโบแห่งจากเมืองมาตาบาไปทางทิศตะวันตก 10 กิโลเมตร ภูเขานี้เชื่อว่าเป็นที่ฝังศพโมเสสผู้นำชาวยิว เมื่อสมัยก่อนคริสตกาลที่นำชาวยิวจากประเทศอียิปต์ไปยังดินแดนที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของให้ คือ อิสราเอลในปัจจุบัน บนภูเขานี้มีโบสถ์เก่าสร้างในสมัยโรมัน และได้ปรับปรุงเป็นโบสถ์ไบเซนไทน์ เมื่อมีการขุดสำรวจได้พบพื้นของโบสถ์เป็นโมเสตขนาดต่าง ๆ แสดงรูปการล่าสัตว์และสัตว์ชนิดต่าง ๆ บางภาพมีตัวหนังสือภาษากรีก ภาษาฮีบรู

วันที่ 29 เมษายน 2537

เสด็จทอดพระเนตรปราสาทในทะเลทราย (พื้นที่ทางด้านตะวันออกของจอร์แดนส่วนใหญ่เป็นทะเลทราย)

1. ปราสาทแห่งคาราน่าที่อยู่ทางตะวันออกของกรุงอัมมัน สร้างในปี ค.ศ. 710 โดยกาหลิบของพวกโอมายัด สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนของกองคาราวานหรือมาลาสัตว์

2. ปราสาทแห่งอัมรา สร้างขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 8 โดยกาหลิบของพวกโอมายัด เป็นปราสาทขนาดเล็ก เชื่อว่า อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของที่พักกองคาราวาน แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ภายนอกเป็นส่วนเก็บน้ำ ส่วนกลางเป็นห้องโถงขนาดใหญ่และห้องนอน และอีกส่วนหนึ่งเป็นห้องอาบน้ำแบบห้องอาบน้ำโรมัน (น้ำอุ่น น้ำร้อน น้ำเย็น ติดอยู่กับผนังอาคาร มีทางเข้าของน้ำจากใต้พื้นห้องผนังห้องจะมีท่อใต้น้ำร้อนผ่านออกมาเหมือนห้องอบไอน้ำในปัจจุบัน)

3. ปราสาทแห่งอาสรัค สร้างตั้งแต่ ค.ศ. 2 เสร็จสมบูรณ์ในคริสต์ศตวรรษที่ 13 เป็นปราสาทที่มีขนาดใหญ่ที่สุด สร้างด้วยหินบะซอลท์สีดำ

4. ปราสาทแห่งฮัลลาบัต ซึ่งพวกโรมันได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นป้อมปราการตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 3 ตัวปราสาทสร้างด้วยหินบะซอลท์และหินทราย มีสถาปัตยกรรม 3 สมัย คือ แบบโรมันไบเซนไทน์ และแบบอาหรับ มีจารึกภาษากรีก ปราสาทนี้ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๆ อุดมสมบูรณ์มีแหล่งน้ำที่ใช้บริโภคและการเกษตรกรรม

วันที่ 30 เมษายน 2537

เสด็จเยือนเมืองเพตรา ซึ่งเป็นเมืองโบราณอยู่ห่างจากกรุงอัมมันไปทางตอนใต้ประมาณ 260 กิโลเมตร เพื่อทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือ

- ปราสาทแห่งขุมทรัพย์ เดอะเทรเชอรี (The Treasury) เป็นแหล่งสถาปัตยกรรมที่สลักเสลาเข้าไปในผาหินสีชมพูอมแดง การมีชื่อว่าขุมทรัพย์ เพราะตรงกลางหลังคาชั้นที่ 2 มีรูปหม้อน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งเชื่อว่ามีสมบัติของโจรสลัดซ่อนอยู่ จากผลการสำรวจทางโบราณคดีทำให้ทราบว่า สิ่งก่อสร้างนี้เป็นที่ฝังศพ เนื่องจากการเจาะห้องภายในตัวอาคาร 3 ด้าน ๆ ละ 1 ห้อง เป็นห้องที่ขุดใช้เป็นที่ฝังศพ สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์ คือ ความสามารถในการแกะสลักผาหิน โดยเริ่มจากส่วนบนของหน้าผาลงมา 2 ข้างทางเดิน มีรอยรากล้ำเลี้ยงน้ำรูปสลักเทพเจ้าที่ผนัง ที่ฝังศพราชวงศ์ เสนาบดี ส่วนที่เหนือเชิงเขาจะเป็นเขตที่อยู่อาศัยโดยบ้านขนาดต่าง ๆ เป็นรูปสี่เหลี่ยมเจาะเข้าไปในผาหิน ถัดจากที่อยู่อาศัยจะมีโรงละครโรมันที่สร้างขึ้นเมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 2
- เอิร์น-ทุม (Urn Tomb) หลุมฝังศพซึ่งมีรูปโกศอยู่บนส่วนยอด เจาะและสลักหินบนหน้าผาสูง สันนิษฐานว่าเป็นที่ฝังศพของกษัตริย์นาบาเตียน ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1 ต่อจากนั้นใช้เป็นโบสถ์ในสมัยไบเซนไทน์
- ปราสาทอัลบีน ซึ่งตั้งอยู่ในส่วนที่เป็นศูนย์กลางของเมือง ซึ่งอยู่ทางตอนล่างในบริเวณพื้นราบปราสาทนี้ใช้เป็นโบสถ์ สร้างขึ้นในสมัยของพวกนาบาเตียน

วันที่ 1 พฤษภาคม 2537

ได้เสด็จไปยังเมืองอากาบา ตั้งอยู่ตรงปากอ่าวติดกับทะเลแดง ทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือ

- ป้อมอากาบา ตั้งอยู่ติดกับชายหาดเขตเมืองอากาบา ใช้เป็นที่พักของกองคาราวาน และใช้ป้องกันศัตรู
- วาดิ-รัม (WADI-RUM) ห่างจากเมืองอากาบาไปทางตะวันออก 80 กิโลเมตร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศ มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาหินขนาดใหญ่ ตั้งโดดเด่นอยู่กลางทะเลทราย วาดิ-รัม มีความสำคัญทางด้านโบราณคดี คือ บ่อน้ำลอว์เรนซ์ (Lawrence's Well) ซึ่งลอว์เรนซ์แห่งอารเบีย เคยตั้งที่พักระหว่างการเดินทางนี้ บริเวณนี้มีจารึกภาษาทามูติก (Thamudic) ภาษาอาหรับยุคแรกที่คล้ายอักษรภาพอยู่ที่โขดหินขนาดใหญ่
- ภูเขาคาซาลิ (KHAZALI) ซึ่งเป็นภูเขาหินปูนลูกใหญ่ ส่วนบนของภูเขาคัลลีย์ห้วนกหรือหัวของตัวสฟิงค์ ช่องเขามีธารน้ำไหล จึงเป็นที่อาศัยของคนในสมัยก่อน ผนังหินทั้ง 2 ด้าน ของช่องเขามีภาพวาดเป็นรูปคน สัตว์ (อูฐและแพะ)
- สะพานหินธรรมชาติ ตั้งอยู่บนยอดเขาสูง 2 ลูกติดต่อกัน สะพานมีลักษณะเป็นหินโค้ง มีช่องว่างด้านล่าง จึงเหมือนสะพานที่มนุษย์สร้างขึ้น

วันที่ 2 พฤษภาคม 2537

เสด็จกลับกรุงอัมมันและได้ทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือ

- พิพิธภัณฑ์ทางด้านโบราณคดี ซึ่งตั้งอยู่บนภูเขาในเขตเมืองเก่าของกรุงอัมมัน มีโบราณวัตถุ ตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์จนถึงสมัยปัจจุบัน เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์สมัยหิน ทิวทิศโลกมนุษย์ เครื่องปั้นดินเผาโบราณวัตถุของชาวบาบิโลเนีย รูปปั้น รูปแกะสลัก เทพเจ้ากรีก รูปปั้นบุคคล แผ่นจารึกภาษากรีกและภาษาบาบิโลเนีย เป็นต้น
- พิพิธภัณฑ์พื้นเมือง ตั้งอยู่ในเขตเมืองใหม่ จัดแสดงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยในดินแดนนี้ โดยเฉพาะพวกเบตูอิน (ชาวอาหรับที่ใช้ชีวิตเร่ร่อนอยู่ในทะเลทราย) แสดงเสื้อผ้า เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ผลงานหัตถกรรม (งานไม้ งานผ้า และงานทอพรอม)
- พิพิธภัณฑ์เครื่องประดับ และเครื่องแต่งกายของชาวจอร์แดนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

วันที่ 3 พฤษภาคม 2537

เสด็จจากราชอาณาจักรจอร์แดนต่อไปยังประเทศอิสราเอล

การเสด็จเยือนประเทศอิสราเอล ระหว่างวันที่ 3-10 พฤษภาคม 2537

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จจากราชอาณาจักรจอร์แดนไปยังประเทศอิสราเอลอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 3-10 พฤษภาคม 2537 โดยเสด็จผ่านไปทางสะพานมิตรายี่สิบสอง ในเขตจอร์แดนหรือสะพานอัลเลนนี่ในเขตอิสราเอล เป็นสะพานข้ามแม่น้ำจอร์แดน ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตแดนของทั้งสองประเทศ เจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายส่งเสด็จและรับเสด็จกลางสะพานแห่งนี้

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จเยือนสถานที่แห่งแรกคือคิบบุตซ์อัลม็อก (KIBBUTZ ALMOC) ซึ่งเป็นนิคมสร้างตนเอง ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของสังคมชนบท ที่มีการวางแผนในการทำงานแบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วางระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาอาศัยกันใช้ทรัพย์สินสมบัติที่หามาได้ร่วมกัน พร้อมทั้งวางระบบความยุติธรรมไว้ด้วย ประเทศอิสราเอลมีคิบบุตซ์อยู่เป็นจำนวนมาก การเข้าเป็นสมาชิกต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการของคิบบุตซ์นั้น ๆ คิบบุตซ์มีทั้งการเกษตรกรรมและการอุตสาหกรรมแขนงต่าง ๆ เช่น อาหารสำเร็จรูป สิ่งทอ คอมพิวเตอร์ การท่องเที่ยว ผลกำไรที่ได้มานั้น ไม่ใช่แค่แบ่งปันกันในระหว่างสมาชิก ยังนำไปลงทุนในโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละคิบบุตซ์ต่อไปอีกด้วย

จากนั้น ได้เสด็จไปยังโรงแรมที่ประทับในกรุงเยรูซาเล็ม

วันที่ 4 พฤษภาคม 2537

- เสด็จปลูกต้นไม้ (ต้นไซปรัส) บริเวณป่าสันติภาพ (Peace forest) บริเวณเขาสูงชันกรุงเยรูซาเล็ม ซึ่งเป็นสถานที่ที่ตั้งกองทุนเพื่อชาวยิวแห่งชาติ (Jewish National Fund) เป็น

องค์กรที่ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1901 เพื่อจัดซื้อที่ดินในเขตปาเลสไตน์ให้กับชาวยิวให้เป็นที่อยู่อาศัย พร้อมทั้งได้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยการปลูกต้นไม้ตามพื้นที่ ๆ ซือไว้ ทำให้เป็นดินแดนที่มีพืชพันธุ์ไม้อุดมสมบูรณ์ในการเสด็จครั้งนี้ทางกองทุนฯ ได้ถวายกล้าไม้ 71 ต้นเนื่องในวโรกาสวันคล้ายวันประสูติ (6 พฤษภาคม) กล้าไม้เหล่านี้ทางกองทุนได้นำไปปลูกในพื้นที่ของโครงการที่จัดไว้ต่อไป

- พิพิธภัณฑ์ ยาด-วาเซม (YAD VASHEM) ซึ่งรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิวของนาซีเยอรมัน ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เรียกว่า 'ฮอโลคอสต์ (HOLOCAUST)' พิพิธภัณฑ์นี้ประกอบด้วยห้องแสดงภาพ ห้องภาพเขียน ห้องที่จารึกชื่อบุคคลที่เสียชีวิต ห้องสมุดที่เก็บรักษาเอกสารต่าง ๆ
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ในกรุงเยรูซาเล็ม ได้ทอดพระเนตรจารึกโบราณในอาคารชไรน์ออฟเดอะบุ๊ก (Shrine of the book) มีหลังคารูปโดมสีขาว ที่จำลองรูปฝาภาชนะดินเผาที่ใส่จารึกโบราณเรียกว่าเดดซี สโครลส์ ในอาคารเก็บรักษาคัมภีร์และจดหมาย โบราณภาษาฮีบรู อาร์มีเนีย และกรีกที่สำคัญคือ ฉบับ Old Testament เขียนลงบนกระดาษปาปิรุส และบนหนังแกะ จากนั้นเสด็จไปยังอาคารที่จัดแสดงโบราณวัตถุที่สำคัญของประเทศ โดยแบ่งเป็นยุคตามลำดับ
- ศูนย์กิจกรรมชุมชนในย่านรามอท (Ramot) ชานกรุงเยรูซาเล็ม ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุและเยาวชน โดยจัดกิจกรรมเพื่อความสามัคคีในชุมชนที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น ประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติที่อพยพเข้ามา สำหรับศูนย์เด็กและเยาวชน ตั้งขึ้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มาใช้ประโยชน์หลังเลิกเรียนหรือเวลาว่าง ได้จัดการเรียนการสอนบางวิชาให้ตามความเหมาะสม มีห้องสมุดให้ทำการบ้านหรืออ่านหนังสือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ศูนย์นี้อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาล ได้รับเงินอุดหนุนจากหลายฝ่าย
- เสด็จทอดพระเนตรการแสดงของวงเยรูซาเล็ม ซิมโฟนีออร์เคสตรา

วันที่ 5 พฤษภาคม 2537

ได้เสด็จไปยังบริเวณเมืองเก่าของกรุงเยรูซาเล็ม โดย ศาสตราจารย์ ดาน บาห์ต (Dr.DAN BAHAT) นักโบราณคดีที่มีชื่อเสียงของอิสราเอลถวายการต้อนรับ ในเมืองเก่านี้ประกอบด้วยสถานที่สำคัญ คือ

- โบสถ์เซนต์จอห์น เป็นโบสถ์คริสตศาสนาสร้างในสมัยโรมัน และต่อเติมโดยพวกครูเสด
- วัดพระคูหาศักดิ์สิทธิ์ (Church of the Holy Sepulchre) ซึ่งชาวคริสต์เถียนถือว่าศักดิ์สิทธิ์ที่สุด เป็นที่ฝังพระศพของพระเยซูคริสต์ มีบรรดาศักดิ์สิทธิ์หรือเส้นทางที่พระเยซูแบกไม้กางเขนที่ถูกตรึงไว้ผ่านมาถึงลานประหารและสิ้นพระชนม์ที่นี่
- เนินหัวกะโหลก หรือกอลโกธา (Golgotha) จุดที่พระราชินีเฮเลนา พระมารดาจักรพรรดิคอนสแตนติน ได้ทรงพบไม้กางเขนศักดิ์สิทธิ์ที่จมอยู่บริเวณนั้น จึงโปรดให้สร้างวิหารขนาดเล็กไว้ มีห้องบูชา 2 ห้อง คือ ห้องกรีกออร์โธดอกซ์ และห้องคาทอลิก

- คาร์โด (CARDO) ศูนย์กลางการค้าในสมัยโรมัน มีซากอาคารเก่าเป็นโครงสร้างสมัยโรมัน และบิเซนไทน์ ตั้งอยู่ในย่านที่อยู่อาศัยของชาวยิว นอกจากนี้ก็มีวัดในศาสนายูดาห์ของชาวยิว ซึ่งถูกทำลายเสียหายทั้งจากมนุษย์และจากแผ่นดินไหว
- เมืองเก่าสมัยกษัตริย์เฮรอด (The Herodian Quarter) ประมาณ 37-70 ปีก่อนคริสตกาล มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบโรมันคือมีห้องที่อยู่อาศัย ที่สาธารณะ ห้องอาบน้ำ ฟันห้องมีภาพโมเสกหลายตอกไม้และลายเรขาคณิต ผนังประดับด้วยภาพเพรสโก้ (ภาพเขียนสี)
- ภูเขาพระวิหาร หรือ เดอะ เทมเปิลเมาท์ โดยผ่านกำแพงร้องไห้ (The Wailing Wall) ซึ่งล้อมรอบภูเขาพระวิหาร ซึ่งเป็นวัดในศาสนายูดาห์แห่งที่ 2 ที่สร้างโดยกษัตริย์เฮรอด ในศตวรรษที่ 1 ก่อนคริสตกาล ชาวยิวถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ยังหลงเหลืออยู่เหนือภูเขาพระวิหารมีมัสยิดโดมศิลา (Dome of the Rock) สร้างเมื่อ ค.ศ. 691 โดยกาหลิบจากตามัสกัส เมื่อครั้งอาหรับได้เข้ามาครอบครองดินแดนนี้ ภายใต้มัสยิดนี้ จากการขุดค้นทางโบราณคดีจะเห็นโครงสร้างสถาปัตยกรรมที่กษัตริย์เฮรอดทรงสร้างไว้ เช่น สะพานห้องบางส่วน ภูเขาพระวิหารนี้ก่อสร้างด้วยก้อนหินขนาดใหญ่มหึมา คือ ยาว 14 เมตร และ 12 เมตร
- เสด็จทอดพระเนตรโครงการเคหะของอิสราเอล ตามย่านชุมชนต่าง ๆ โดย นายเอลิ เบิน-เมนาเคม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงก่อสร้างและเคหะ นำเสด็จ ในโครงการดังกล่าว จะมีการจัดตั้งศูนย์สำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อช่วยผู้ปกครองดูแลเด็กหลังเลิกเรียน โดยมีอาสาสมัครช่วยสอนหนังสือและดูแลเด็กด้วย
- เสด็จทอดพระเนตรการแสดงพื้นเมือง การขับร้องและบรรเลงดนตรี การเดินรำแบบพื้นเมืองของอิสราเอล

วันที่ 6 พฤษภาคม 2536

เสด็จทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือ

- ป้อมมาซาด้า (Masada) ซึ่งอยู่ในเขตทะเลทรายจูเดีย บนชายฝั่งตะวันตกของทะเลตาย (Dead Sea) ป้อมนี้ตั้งอยู่บนภูเขาหินสูงประมาณ 400 เมตร เป็นป้อมที่เปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งเสรีภาพของชาวยิว สร้างโดย Alexander Jannaeus เมื่อ 103-76 ปีก่อนคริสตกาล เพื่อป้องกันข้าศึกจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ ในสมัยกษัตริย์เฮรอด ได้สร้างเป็นป้อมปราการ เพื่อใช้หลบภัยศัตรูของพระองค์ คือ ชาวยิวที่ไม่สวามิภักดิ์และพระนางคลีโอพัตรา แห่งอียิปต์ ต่อมาในช่วงที่โรมันยึดครอง ชาวยิวกลุ่มหนึ่งได้หนีมาหลบภัยแล้งได้เผาอาคารต่าง ๆ ทั้งหมดในป้อมก่อนฆ่าตัวตายหมด จึงได้ชื่อว่าเป็นป้อมแห่งการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของชาวยิว
- พระราชวังที่สร้างในสมัยกษัตริย์เฮรอดที่อยู่เหนือหน้าผาขึ้นไป ซึ่งลดหลั่นลงไป 3 ระดับ มีบันไดเชื่อมต่อกันตามแนวผา ด้านหลังเป็นโรงทหาร ห้องอาบน้ำขนาดใหญ่แบบโรมัน ชั้นบนมีป้อมทหารรักษาการณ์ อ่างเก็บน้ำซึ่งมีการวางท่อลำเลียงน้ำแบบโรมัน (Aqueduc) บนป้อมปราการมีวัดทางศาสนายูดาห์ โบสถ์บิเซนไทน์ที่เก็บน้ำขนาดใหญ่ (Water Cistern) มีลักษณะเป็นโพรงหินคล้ายถ้ำอยู่ลึกไปในภูเขารับน้ำที่ซึมจากพื้นผิวดิน

วันที่ 7 พฤษภาคม 2537

เสด็จไปยังเมืองโบราณ เบต-เชอัน (Beit She' An) ตั้งอยู่บริเวณที่ราบตอนใต้ของทะเลสาบกาลิลี เมืองโบราณนี้มีประวัติมาตั้งแต่ยุคหิน สร้างขึ้นเมื่อ 3000 ปีมาแล้ว มีหลายชนชาติเข้าครอบครอง เช่น โรมัน อียิปต์ ปาเลสไตน์ และอิสราเอล จากการขุดค้นทางโบราณคดี จะพบโบราณสถานที่สำคัญ คือ โรงละครโรมันขนาดใหญ่ (Amphitheatre) ถนนทางเข้าโรงละครสมัยบิเซนไทน์ ห้องอาบน้ำสมัย บิเซนไทน์เช่นกัน สร้างแบบโรมัน คือ มีห้องน้ำเย็น น้ำอุ่น น้ำร้อน ด้านหน้ามีโรงละครขนาดเล็ก (Odean) น้ำพุกลางเมือง (Nymphaleum)

- เมืองทิเบริอัส (Tiberias) ริมทะเลสาบกาลิลี (ทะเลสาบน้ำจืดแห่งเดียวของประเทศ)
- เมืองโบราณซิปโปรี (Zippori) ทางตอนเหนือของประเทศ ตั้งอยู่บนภูเขาสูง เดิมเป็นที่อยู่อาศัยของชาวยิว ตั้งแต่สมัยกษัตริย์เฮรอดเป็นต้นมา มีสถานที่สำคัญหลายแห่ง คือ โรงละครแบบโรมัน ที่พักอาศัยของกลุ่มนักปราชญ์ที่อยู่รวมกันเพื่อเขียนคัมภีร์ บ่อเก็บน้ำ ป้อมปราการ ที่พักอาศัยที่มีห้องอาบน้ำ ห้องรับประทานอาหาร ตอนกลางของอาคารเป็น ลานโล่ง ล้อมรอบด้วยเสา พื้นปูด้วยภาพโมเสกแสดงงานของเทพเจ้าไดโอนิซุส ภาพโมเสกที่เด่นมากคือ ภาพโมนาลิซ่าแห่งกาลิลี ใช้หินสีต่าง ๆ ถึง 28 สี ใช้หินกว่า 600 ชิ้น ที่ได้มาจากตะวันออกกลางและตุรกี ในบริเวณตัวเมืองจะเห็นโครงสร้างถนนสายหลักมีเสาแบบโรมันทั้ง 2 ข้าง พื้นปูด้วยหิน เป็นต้น
- คิบบุทซ์ ฮาโซเรีย (Kibbutz Hazorea) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1934 โดยกลุ่มชาวยิวใน เยอร์มันที่คิดรูปแบบของกลุ่มสังคมขึ้นคล้ายนิคมสร้างตนเอง มีกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน รับผิดชอบในผลิตผลร่วมกัน แบ่งเป็นรายได้ทัดเทียมกัน นำผลกำไรขยายกิจการในด้านต่าง ๆ ต่อไป กิจกรรมที่สำคัญ คือ การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรมสถานที่นี้มีพิพิธภัณฑ์รวบรวมโบราณวัตถุและศิลปะของประเทศตะวันออก
- เมืองไฮฟา เมืองที่สำคัญตั้งอยู่บนภูเขาริมทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ได้เสด็จเยือนศูนย์ฝึกอบรมสตรีสากลโกลด์า แมร์ ที่เม้าท์คาร์เมล ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1961 ให้การฝึกอบรม การศึกษาสังคมและวัฒนธรรม
- เมืองโบราณซีซาเรีย ตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทางใต้ของเมืองไฮฟา เมืองนี้เคยเป็นเมืองหลวงของประเทศสมัยโรมันจนถึงสมัยบิเซนไทน์และเป็นเมืองท่าในช่วงที่ชาวอาหรับและชาวครูเสด (คริสเตียน) เข้ามาตั้งถิ่นฐาน ในเมืองนี้ได้เสด็จทอดพระเนตร โรงละครแบบโรมันสร้างในปี ค.ศ. 1 จากนั้นเสด็จไปยังพื้นที่ ๆ กำลังขุดค้นทางโบราณคดี ซึ่งเป็นเขตเมืองสมัยบิเซนไทน์ ซึ่งยังเป็นโครงสร้างของเมืองอยู่ ซึ่งมีโครงสร้างอาคาร ซากโบสถ์ทางคริสตศาสนาเหลืออยู่ ต่อจากนั้นได้เสด็จทอดพระเนตรห้องรวบรวมและซ่อมแซมโบราณวัตถุของนักโบราณคดี ที่ตั้งหน่วยขุดค้นในบริเวณนั้น และทอดพระเนตร สะพานส่งน้ำ (Aquaduc) ซึ่งโรมันสร้างขึ้นเพื่อลำเลียงน้ำจากภูเขาทางตะวันออกเฉียงเหนือ มาใช้

- โมชาฟ คฟาร์ ฮาอิม (MOSHAV KFAR HAIM) นิคมสร้างตนเองที่มีคนงานไทยทำงานอยู่ และเจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยจุฬารักษ์เข้ามารับการอบรมทางด้านการพัฒนาชนบท นิคมนี้มีลักษณะคล้ายนิคมสหกรณ์ชนบท ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความยุติธรรมในสังคม สมาชิกเป็นรูปแบบครอบครัว ได้รับการแบ่งที่ดินทำกินซึ่งเข้ามาจากรัฐบาล มีสภาโมชาฟบริหารทางด้านการผลิต
- สถาบันเพ็ชรแห่งอิสราเอล ที่นครเทล-อาวีฟ เป็นศูนย์กลางการประกอบการธุรกิจการค้า และอุตสาหกรรมเพชรของประเทศ

วันที่ 9 พฤษภาคม 2537

ได้เสด็จไปทอดพระเนตรสถาบันวิทยาศาสตร์ไวซมันน์ (Weizmann Institute of Science) ที่เมืองเรโฮวอท (Rehovot) ทางใต้ของกรุงเทล-อาวีฟ เป็นสถาบันที่ค้นคว้า วิจัย และพัฒนางานทางด้านวิทยาศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ นายไคม์ ไวซมันน์ (Chaim Weizmann) เป็นนักวิทยาศาสตร์สาขาเคมีและรัฐบุรุษที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของอิสราเอล เป็นประธานคนแรกของสถาบันแห่งนี้ สถาบันนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ การผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ให้กับประเทศ จึงได้จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยไฟน์เบิร์ก (Feinberg Graduate School) เพื่อทำการสอนวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์แก่นักศึกษาปริญญาโท-เอก

- หมู่บ้านเยาวชน เป็นศูนย์อบรมวิชาวิทยาศาสตร์แก่เด็กและเยาวชน มีเยาวชนทั้งชาวอิสราเอลและนานาชาติ มีหลักสูตรระยะสั้น คือ 2 วัน - 1 สัปดาห์ และหลักสูตร 1 ปี ให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การเสด็จเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ 12-15 พฤศจิกายน 2537

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จเยือนประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อทอดพระเนตรสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และทรงศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวลาว เป็นเวลา 4 วัน คือ

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2537

- นครเวียงจันทน์ ได้เสด็จไปยังหอคำ ทำเนียบประธานของประเทศ ทรงเข้าพบท่านหนุ่ยฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ จากนั้นได้เสด็จทอดพระเนตรสถานที่สำคัญคือวัดองค์ตื้อ วัดอินแปง วัดหายโศก วัดมีไชย และธาตุคำ

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2537

- นครหลวงพระบาง ได้เสด็จเยือนวัดป่าคาน (ตั้งอยู่ตรงปากน้ำคานที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขง) หอพิพิธภัณฑ (เดิมเป็นพระราชวังของอดีตเจ้ามหาชีวิตลาว) วัดใหม่สุวรรณภูมาราม และหมู่บ้านผานม (หมู่บ้านไทยลื้ออยู่ห่างจากหลวงพระบาง 4 กิโลเมตร)

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2537

เสด็จโดยเรือพระที่นั่งจากหลวงพระบางทวนแม่น้ำโขงไปยังถ้ำติ่ง (มีฐานะเป็นวัดหนึ่งที่อดีตเจ้ามหาชีวิตลาว ตั้งแต่พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ถึงเจ้ามหาชีวิตสว่างวงศ์เสด็จมาสร่งน้ำพระพุทธรูปในวันสงกรานต์) ผาสูง และผาเอ่น เมืองปากอู (ซึ่งเป็นหน้าผาภูเขาหินปูนอยู่ตรงบริเวณที่แม่น้ำอูไหลลงสู่แม่น้ำโขง) จากนั้นได้เสด็จเยือนวัดที่สำคัญทางประวัติศาสตร์อีก 5 แห่ง คือ

- วัดแสนสุขาราม ที่ประทับของประธานสงฆ์แขวงหลวงพระบาง
- วัดป่าสวก เคยเป็นหอพระสมุทของราชสำนักหลวงพระบาง ปัจจุบันใช้เก็บวัตถุโบราณ
- วัดวิชุลราช มีรูปแบบศิลปะเชียงขวาง คือ ไม่มีการตกแต่งลวดลาย และไม่มีหลังคาซ้อนกันหลายชั้น เคยเป็นที่ประดิษฐานพระบาง พระคู่บ้านคู่เมืองของชาวลาว ปัจจุบันใช้เป็น ที่เก็บวัตถุโบราณ
- วัดอาฮาม เคยเป็นที่ประทับของพระสังฆราชลาว
- วัดธาตุหลวง เป็นที่ตั้งของธาตุศรีธรรมมา หายโตกราช ซึ่งเป็นที่บรรจุอัฐิธาตุของเจ้ามหาชีวิตสว่างวงศ์

วันที่ 15 พฤศจิกายน 2536

ได้เสด็จเยือนโรงเรียนเด็กกำพร้าแขวงหลวงพระบาง ได้ประทานอุปกรณ์การเรียน และการกีฬา พร้อมเงินจำนวนหนึ่งไว้ซื้อเครื่องแบบนักเรียน ตู๋ยา เมล็ดพันธุ์พืชให้กับโรงเรียนก่อนเสด็จกลับประเทศไทย

พระอัจฉริยภาพทางอักษรศาสตร์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ปรากฏเด่นชัดจากพระนิพนธ์จำนวนมากที่ชาวไทยและชาวต่างประเทศรู้จักดี ในที่นี้ได้คัดเลือกพระนิพนธ์บางฉบับมาทำเป็นบรรณนิทัศน์ โดยเริ่มตั้งแต่งานพระนิพนธ์ พ.ศ. 2528 จนถึง พ.ศ. 2538 รวม 13 เล่ม ดังนี้

1 โหลในเมืองจีน

ทรงรวบรวม พิมพ์ครั้งแรก 2528 พิมพ์ครั้งที่ 2 2531, 223 หน้า ISBN 974-87331-7-3
แผนที่ ภาพถ่ายสี

เป็นพระนิพนธ์ที่มีคุณลักษณะเฉพาะพิเศษ ซึ่งทรงริเริ่มคิดวิธีการเขียนโดยผู้ร่วมคณะตามเสด็จเยือนประเทศจีน ทรงแบ่งหน้าที่ให้เป็นผู้เก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้สมาชิกกลุ่มทุกคนออกความคิดเห็นเมื่อได้ชมสถานที่ต่างๆ ระหว่างวันที่ 14 - 31 พฤษภาคม 2528

เนื้อเรื่องกล่าวถึงเหตุผลที่ทรงประสงค์เสด็จเยือนประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และเรื่องราวที่น่าสนใจของกรุงปักกิ่ง ซีอาน ฉิงตู คุณหมิง กุ้ยหลิน และกวางโจว จบลงด้วยบทความพิเศษเกี่ยวกับการปกครอง สังคม และเศรษฐกิจ เรื่องการรับเสด็จ สุนทรพจน์ ของขวัญ อาหารและของขวัญ เรื่องห้องน้ำ เรื่องภาษาจีน และเรื่องหมี่แพนด้า เขียนโดยสมาชิกในคณะ

คำว่า "หนึ่งโหล" ในชื่อพระนิพนธ์ นั้นหมายถึง จำนวนสมาชิก 12 คนในคณะที่ตามเสด็จ

อนึ่ง ที่ไบรอนปกในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ทรงเขียนคำอุทิศถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่อาณันทมหิตล à mon frère, si regretté, หากยังทรงพระชนม์ชีพถึง พ.ศ. 2531 (ขณะทรงงานรวบรวมพระนิพนธ์เล่มนี้) ก็จะเจริญพระชันษา ครบ 60 และได้เห็นพระนิพนธ์เล่มนี้

ยูนิานาน

ทรงรวบรวม จัดพิมพ์เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศล โดย นายเริงชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2529, 249 หน้า, ภาพสี แผนที่ ภาพตัวอักษรในภาษาไทยเหนือ, ISBN 974-251-338-4

หนังสือเล่มนี้จัดอยู่ในหมวดประวัติศาสตร์ยูนิานาน ให้ความรู้ครอบคลุม ตั้งแต่เรื่องราวเก่าก่อนจนถึงปัจจุบันประกอบด้วยความรู้และข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับมณฑลยูนิานาน เขตสิบสองปันนา เต๋อหงต้าหลี่ และเมืองคุณหมิง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความรู้และข้อมูลประกอบการตอบปัญหาสงสัย สนใจของคนไทยหลายคน คือ "คนไทยมาจากไหน อาณาจักรน่านเจ้าเคยเป็นของไทยหรือไม่"

บทความทางวิชาการเกี่ยวกับภาษา เป็นสิ่งเฉพาะพิเศษที่ผู้อ่านจะหาจากที่อื่นใดมิได้อีกเลย รวมทั้งสุนทรพจน์ภาษาไทยใต้ลือและใต้เหนือ บทขับร้องที่ถอดความอย่างละเอียด นอกจากบทความที่นำรู้ยังเกี่ยวกับภาษาไทยใต้ลือและใต้เหนือแล้ว ยังมีเรื่องศิลาจารึกโกะล่อฝง เรื่องกำเนิดและวิวัฒนาการของอักษรไทย เรื่องกำแพงเมือง และเรื่องพุทธศาสนาในยูนิานาน ยูนิานานซึ่งได้ชื่อว่าเป็น "แดนมยุรา" ดังนั้นจึงไม่น่าสงสัยเลยว่าเหตุใดปกของหนังสือจึงปรากฏรูปยุงทองแพนหางสวยงาม และภายในเล่มยังประดับด้วยภาพนกยูงที่ยืนอย่างสง่างามด้วยความรักและสงวนเกียรติด้วย

เวลาเป็นของมีค่า Busy Fingers

ทรงนิพนธ์พิมพ์ครั้งที่ 2 บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด 2530 (ดร.ดวงทิพย์ สุรินทาธิป แปล รองศาสตราจารย์ ศักดา ศิริพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรทวี พึ่งรัศมี ถ่ายภาพ นายขวัญแก้ว วัชรไทย์ รวบรวมสิ่งของและข้อมูล คุณหญิงนงเยาว์ กาญจนจारी บรรณาธิการ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 คณะอนุกรรมการหาทุนโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ จัดจำหน่าย) 206 หน้า ภาพถ่ายสี ISBN 974-7935-17-1

พระนิพนธ์ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 นี้ กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ในโครงการสร้างสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2527) ในส่วนแรกของหนังสือให้รายละเอียดการจัดสร้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ซึ่งสร้างในเขตการศึกษาเขตละ 1 แห่ง รวม 12 แห่ง ทั่วประเทศ

เนื้อเรื่องในพระนิพนธ์ “เวลาเป็นของมีค่า” ประกอบด้วยพระจริยาวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เริ่มด้วยงานอดิเรกต่าง ๆ มีการปั้นเครื่องกระเบื้อง เครื่องเคลือบดินเผา การปั้นพระพุทธรูป เมื่อทรงปั้นงานเสร็จมักจะลงพระนาม และลงวันที่กำกับไว้ งานอดิเรกที่โปรดมากรองจากการปั้น คือ การปักด้วย “วิธีที่เรียกว่า Needlepoint” ส่วนมากทรงปักรูปดอกไม้ เมื่อปักเสร็จจะทรงใส่กรอบ และประทานเป็นของขวัญ หรือขายเพื่อการกุศล

งานอดิเรกอีกอย่างหนึ่ง คือ การทำสวนปลูกดอกไม้ และการเก็บดอกไม้ภูเขา โดยเฉพาะดอกไม้ภูเขาที่สวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งบานในฤดูร้อน เช่นดอก Narcissus ดอก Gentain

สายธารอารยธรรมจีน 7 ธานีแห่งอาณาจักรกลาง

ทรงรวบรวม สำนักพิมพ์วงศ์จร พิมพ์ที่บริษัทอมรินทร์ ฟรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2531, 377 หน้า, ภาพสี แผนที่, ISBN 974-86766-4-1

หนังสือเล่มนี้ แบ่งเป็น 3 ภาค ภาคที่ 1 ประกอบด้วยแผนที่สาธารณรัฐประชาชนจีนปัจจุบัน รายชื่อคณะไทยและคณะจีน และกำหนดการการเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ระหว่างวันที่ 21 เมษายน - 8 พฤษภาคม 2530 และระหว่างวันที่ 15 - 19 พฤษภาคม 2530 ต่อด้วยเรื่องราวที่น่ารู้ของธานีทั้ง 7 ที่ได้ทรงเยือน ภาคที่ 2 เป็นสุนทรพจน์ บทสัมภาษณ์ และของขวัญที่ได้รับ ภาคที่ 3 ประกอบด้วยบทความพิเศษเกี่ยวกับแบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ความประทับใจจากวัดและพุทธสถานบางแห่งของจีน เรื่องสามก๊ก และเก็บตกจากอาหารจีน ผู้เขียนเรื่องทั้งสามภาคของหนังสือ “เป็นอาจารย์ทุกคน ข้าพเจ้า (สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา) จึงคิดว่าคงมีความสามารถและความเต็มใจที่จะร่วมกันเขียนหนังสือสักเล่มเมื่อกลับจากเมืองจีนแล้ว จริงดังที่คิด ทุกคนรับความคิดนี้โดยดี ...”

“รูปภาพที่ได้คัดมาประมาณ 500 ภาพ เป็นผลงานของทุกคน ... ส่วนมากเป็นของหมอสุพัฒน์ ... ข้าพเจ้าเองไม่ได้เขียนบทความ ขอเป็นเพียงบรรณาธิการ ...”

จากข้อความที่อัญเชิญมาจากบทนำของหนังสือนี้ ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า หนังสือนี้นอกจากจะเป็นสายธารอารยธรรมจีนแล้ว ยังเป็นสายธารแห่งความรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์อย่างชัดเจน รวมทั้งเป็นสายธารแห่งการรวมความรู้ ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ยิ่งในเรื่องวิวัฒนาการของอารยธรรมจีนที่ผ่านมาทาง 7 ธานี หรืออาณาจักรกลางด้วย

จากโคริโอสูโคเรีย 8 วัน ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี

ทรงรวบรวม สำนักพิมพ์วงศ์จร พิมพ์ที่บริษัทสำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด, 2531, 168 หน้า ภาพสี แผนที่ ISBN 974-252-025-9

เรื่องราวในหนังสือนี้ลำดับตามกำหนดการทรงเยือนประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี โดยเริ่มจากวันศุกร์ที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 ตามลำดับจนถึงวันเดินทางกลับวันศุกร์ที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 ต่อด้วยของขวัญที่ได้รับ ข้อคิดเห็นและบทส่งท้าย

การตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เรื่องชื่อประเทศเกาหลีควบคู่กัน สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเขียนในบทนำว่า “ใครเฝ้าเป็นชื่อของราชวงศ์แรกที่สามารรวมประเทศให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ (ค.ศ. 918 -1392) ซึ่งต่อไปคนต่างชาติจะเรียกชื่อประเทศว่า “โคเรีย”

ผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านและมองดูภาพประกอบควบคู่กันไป ราวกับได้ตามเสด็จด้วยตนเองไปยังเมืองต่าง ๆ พิพิธภัณฑน์ มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล เทียวชมนิทรรศการ สุสาน โรงเรียน หอสมุดประชาชน โรงละคร ... นับเป็นหนังสือท่องเที่ยวที่แน่นไปด้วยความรู้ ข้อมูล ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้อ่านไม่ว่าจะเป็นนิสิต นักศึกษา ครู-อาจารย์ และประชาชนทั่วไป

เจ้านายเล็ก ๆ - ยุวกษัตริย์

พิมพ์ครั้งแรก 2530 พิมพ์ครั้งที่ 2 2531 บริษัทด้านสุทธนาการพิมพ์ จำกัด, 290 หน้า ภาพประกอบสีและขาวดำ บรรณานุกรม ISBN 974-87569-3-9

พระนิพนธ์นี้มีคุณค่าสูงยิ่งของประวัติศาสตร์ไทยเล่มหนึ่ง ประกอบด้วยแผนผังราชจักรีวงศ์ และพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (2468 - 2489) และเรื่องราวครั้งทรงพระเยาว์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2470 -) ข้อความเป็นสิ่งอ้างอิงได้ในเชิงวิชาการ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ และอักษรศาสตร์ ถึงแม้จะทรงเขียนว่า

“เจ้านายเล็ก ๆ - ยุวกษัตริย์” ไม่ได้เป็นหนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นหนังสือที่พี่เขียนให้พี่น้องที่จะครบ 5 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2530 เพื่อที่จะระลึกถึงทุกข์สุขสมัยที่เป็นเด็ก และเยาวชนด้วยกันโดยแบ่งให้ผู้อื่นได้ทราบด้วย”

พระนิพนธ์แบ่งเป็น 3 ภาค ภาค 1 กล่าวถึงวัยเยาว์ ภาค 2 การเปลี่ยนแปลงของพระองค์พี่เป็นยุวกษัตริย์ ภาค 3 การเป็นยุวกษัตริย์ของพระองค์พี่และพระองค์น้อง รายละเอียดกล่าวถึงราชประเพณี พระอิสริยยศ นอกเหนือจากบุคลิกและจริยวัตร

ภูฐานเกาะเขียวบนแผ่นดิน BHUTAN : GREEN ISLAND ON LAND

ทรงรวบรวม สำนักพิมพ์วังจจร พิมพ์ที่บริษัทอมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด 2532, 203 หน้า ภาพสี แผนที่ ISBN 974-8358-12-7

ชื่อหนังสือ ตั้งได้นำสนใจดึงดูดความอยากรู้อยากเห็นเป็นอันมาก สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเขียนในบทนำ อธิบาย ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านว่า “ปกติเกาะนั้นล้อมรอบด้วยน้ำ แต่ประเทศภูฐานนั้นล้อมรอบด้วยดิน ทางทิศเหนือมีเทือกเขาหิมาลัยที่เป็นกำแพงสูงระหว่างภูฐานกับทิเบต ... อีกสามทิศล้อมโดยประเทศอินเดีย นอกจากว่าจะจะเป็นเกาะบนผืนแผ่นดินของทวีปเอเชียแล้ว ภูฐานยังประสงค์จะรักษาความเป็นเกาะ ความเป็นอิสระ โดยไม่ขึ้นกับยักษ์ใหญ่สองตนที่ขนานอยู่ทุกทิศ ...”

ผู้อ่านจะตามเสด็จยังดินแดนแห่งอิสราภาพอย่างใกล้ชิดจากหนังสือเล่มนี้ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาอย่างประณีต ตามกำหนดการเสด็จเยือนราชอาณาจักรภูฐานตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายรวมเวลา

9 วัน ได้ดูภาพสี่ประกอบควบคู่กับการนำเสนอเรื่องราว ทำให้ท่านผู้อ่านรู้สึกเป็นจริงเป็นจังกับการตามเสด็จด้วยตัวอักษรและภาพราวกับกำลังเดินทางจริง ๆ ไปเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และพาโรซอง เยี่ยมชมบ้านชาวนา ชมทิวทัศน์วัดหักซัง วัดตั้งซี ตามเสด็จเข้าเฝ้าพระเจ้าจิกมี สินเจ วังชุกนมัสการพระสังฆราชแห่งภูฏาน ณ ตาชิโซซอง และยังได้เข้าชมสวนสัตว์ ชมหอสมุดแห่งชาติ ชมโรงเรียนประถม ... แม้การขอขบปึงก็ดูมีชีวิตชีวาราวกับได้จ่ายเงินด้วย ...

หนังสือท่องเที่ยวเล่มนี้ นอกจากจะให้ความรู้ ข้อมูลความเพลิดเพลินอย่างเต็มอ้อมแล้ว ยังเป็นคู่มือสำคัญยิ่งในการเตรียมตัว และวางแผนไปเยือนภูฏาน ที่ไปยากยิ่งนี้ด้วย

ที่ไซบีเรียหนาวไหม Is it cold in Siberia ?

ทรงรวบรวมจัดพิมพ์และจัดจำหน่าย โดย สำนักพิมพ์วงศ์จร 10 สุขุมวิท 43 กท. 10110 พิมพ์ที่สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด กท., 2533 ความยาว 196 หน้า บรรณานุกรม แผนที่ แผนที่ ภาพสี่ประกอบ ISBN 974-252-079-1

หนังสือการท่องเที่ยวเชิงวิชาการที่สมบูรณ์เล่มนี้เกิดจากการเยือนสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ระหว่างวันที่ 11 - 18 กรกฎาคม 2532 มีผู้ตามเสด็จ 11 คน การเขียนหนังสือเล่มนี้ทรงมุ่งให้เป็นหนังสือท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยความรู้เรื่องประเทศโดยสังเขปทั้งด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สภาพปัจจุบัน ความเป็นอยู่และเรื่องราวการเยือนสถานที่ต่าง ๆ แต่ละวัน ทรงมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ติดตามแบ่งงานกันหาข้อมูล ความรู้ เขียน และบันทึกความคิดเห็น ทรงคิดแบบฟอร์มที่เรียกว่า "การบ้าน" แจกผู้ร่วมคณะกรอก คณะผู้ติดตาม 11 คน ประกอบด้วยบุคคลหลายวัย หลายอาชีพ เช่น "อาจารย์มหาวิทยาลัย แพทย์ นักรูจิจ คนไม่มีอาชีพ แม่บ้าน ช่างภาพโทรทัศน์ จนถึงสาวใช้จากอีสาน" ทรงนำ "การบ้าน" มาสรุปรวบรวมต่อท้ายรายการเดินทางแต่ละช่อง ทรงหารือกับคณะในการเลือกภาพประกอบที่ถ่ายได้มุม และแสงสวยงามมาก

เนื้อหาแบ่งเป็น 3 บท บทที่ 1 มอสโก บทที่ 2 โนวอซิเบียร์สค์ และบทที่ 3 เอียร์คุทส์ค์ ทุกบทเขียนภายในโครงสร้างกรอบเดียวกัน คำบรรยายประกอบภาพ เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ การทับศัพท์ชื่อเฉพาะยึดการออกเสียงตามภาษาเดิม ทรงใช้ "รัสเซีย" ตามที่ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติขึ้น แต่ผู้เขียนบางคนเคยชินกับการใช้ "รัสเซย์" ตามความนิยมมาแต่ก่อน ดังนั้นในหนังสือนี้ จึงใช้ทั้งคำรัสเซีย และคำรัสเซย์

ในคำนำพระนิพนธ์ ทรงกล่าวถึงต้นความคิดการเยือนสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต โดยที่ปรึกษาฝ่ายวัฒนธรรมประจำสถานทูตของสหภาพโซเวียตในขณะนั้นได้ทูลทาบทาม ว่าความคิดจะกลายเป็นความจริงได้ใช้เวลาถึง 2 ปี "เมื่อได้พบท่านทูตคนใหม่ Mr. Valkov แล้วก็ได้ตกลงว่าจะไปเยือนมอสโกและไซบีเรีย ..."

ต่อจากคำนำเป็นกำหนดการเยือนสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ระหว่างวันที่ 11 ถึง 18 กรกฎาคม 2532 ตั้งแต่เสด็จถึงสนามบินเชเรเมทีเยโว 2 จนถึงเสด็จเดินทางกลับประเทศไทย มีรายชื่อคณะผู้ติดตาม แผนที่พักพิงฯ ข้อมูลเกี่ยวกับสหภาพทั้งด้านประวัติศาสตร์ การปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษาและวัฒนธรรม รวมทั้งบรรณานุกรม

บทที่ 1 มอสโก ผู้รับผิดชอบคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยอดบุญ เลิศฤทธิ์ อาจารย์ผู้สอนภาษา รัสเซีย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อาจารย์พิเศษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง) เริ่มเนื้อเรื่องด้วยการเดินทางโดยสายการบินแอโรฟลอต ถึงจุดหมายปลายทางที่ช้ากว่ากำหนด 4 ชั่วโมง เพราะเครื่องบินแวะกลางทางหลายแห่ง เอกอัครราชทูตไทย ข้าราชการและนักเรียน นักศึกษา รอรับเสด็จ ณ ท่าอากาศยานเชเรเมทีเยโว คณะเจ้าภาพรัสเซียจัดโรงแรมโซเวียตสกายาไว้ให้เป็นที่พำนัก ตลอดเวลาที่อยู่ในมอสโก ระหว่างเดินทางจากสนามบินเข้าสู่ตัวเมืองมอสโก ทรงชมอนุสาวรีย์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และศิลปะจำนวนมากไม่น้อย หลังพระกระยาหารกลางวัน เสด็จเยือนจัตุรัสแดงที่ยิ่งใหญ่ และสิ่งชื่อของกรุงมอสโก เป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญหลายแห่ง โดยเฉพาะวิหารเซนต์บาซิล ที่สำคัญโดดเด่นจนได้ชื่อว่าเป็น *"ดอกไม้แห่งจัตุรัสแดง"* เป็นความงามของคริสต์ศตวรรษที่ 16 กลางคืน เสด็จชมบัลเลต์ที่มีชื่อเสียงรู้จักทั่วโลกของรัสเซีย คืนนั้นแสดงเรื่อง *"การแต่งงานของฟิการ์"* บทประพันธ์ของโบบาร์เซ ดนตรีของรอสซินี *"การแสดงรวดเร็ว เร้าใจ และราบรื่น ไม่ยืดเยื้อ เลื้อยผ้า และฉากสวยงามสดงดงาม"*

วันรุ่งขึ้นเสด็จชมพระราชวังเครมลิน ปัจจุบันเป็นที่ทำการของสภาโซเวียตสูงสุด ทรงชมพิพิธภัณฑ์คลังเพชรแห่งสหภาพโซเวียต ทรัพย์สมบัติส่วนใหญ่เป็นราชสมบัติของพระเจ้าซาร์และราชวงศ์ ฝีมือช่างทองประจำราชวงศ์ ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 นอกนั้นเป็นเพชรพลอยหายาก ทองคำก้อน ทองคำขาว และงานของช่างทองหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงปัจจุบัน ต่อจากนั้นจึงเสด็จเข้าสู่อาคารพระราชวังที่ประกอบด้วยห้องใหญ่น้อยมากมาย ห้องพระโรงหรูหรา ห้องบรรทม ห้องทรงอักษร ห้องสวดมนต์ ฯลฯ ต่อจากการชมพระราชวังได้ทรงพบนางบาทาโรว่า รองประธานสภาโซเวียตสูงสุด ทรงแลกเปลี่ยนสุนทรพจน์ ประธานของที่ระลึก สภาโซเวียตสูงสุดถวายพระกระยาหารกลางวัน หลังการเยือนและพบปะนักวิชาการของสถาบันบูรพาทิศศึกษา ได้เสด็จงานเลี้ยงรับรอง ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงมอสโก ประธานเลี้ยงรับรองแก่รองประธานโซเวียตสูงสุด และคณะเจ้าหน้าที่ของสภาโซเวียตสูงสุด ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย

การเยือนนครมอสโกยังมีต่ออีกหนึ่งวัน ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการเยือนสหภาพโซเวียต คณะฯ ได้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ศิลปะพุซกิน สถานีรถไฟใต้ดิน ปัจจุบันมอสโกมีสถานีรถไฟใต้ดินกว่า 100 แห่ง ระยะทางรวมกัน 200 กิโลเมตร ผู้โดยสารวันละ 6 ล้านคน

บทที่ 2 โนวอซีเบียร์สค์ ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วงจันทร์ พิณยัตติศาสตร์ อดีตคณบดี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จังหวัดโนวอซีเบียร์สค์อยู่ในไซบีเรียภาคตะวันออก คณะเจ้าภาพของจังหวัดรับเสด็จ และในระหว่างงานเลี้ยงต้อนรับ *"รองประธานคณะกรรมการบริหารจังหวัดได้กล่าวสุนทรพจน์แสดงความยินดีต่อการเสด็จเยือน เพราะเป็นครั้งแรกที่โนวอซีเบียร์สค์ได้มี*

โอกาสรับเสด็จพระราชวงศ์ชั้นสูง คณะเจ้าภาพยิ้มแย้มแจ่มใสมีมารยาทงดงามมาก การพูดคุยก็เป็นกันเอง และดูมีความจริงใจมาก อาหารที่เสิร์ฟจัดอย่างสวยงาม และมีมากมายหลายอย่าง”

คำว่า โนวาซีเบียร์สค์ แปลว่า ไซบีเรียใหม่ เกิดขึ้นพร้อมสะพานข้ามแม่น้ำอ็อบ และทางรถไฟสายทรานส์ไซบีเรีย ใน ค.ศ. 1893 ปัจจุบันมีประชากรประมาณ 2.5 ล้านคน เป็นเมืองใหญ่ที่สามของสหภาพโซเวียต (ที่หนึ่งคือ มอสโก ที่สองคือ เลนินกราด หรือปีเตอร์สเบิร์ก) เมืองนี้เป็นศูนย์กลางการผลิตเครื่องจักรกลทางเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมต่าง ๆ พัฒนาอย่างรวดเร็วทุกด้าน จนทำให้กลายเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ มีมหาวิทยาลัยและสถาบันค้นคว้าวิจัยกว่า 100 แห่ง ทางด้านวัฒนธรรม มีโรงละคร และวิทยาลัยนาฏศิลป์ และดนตรี มีห้องสมุดกว่า 500 แห่ง สถาบันวิทยุและโทรทัศน์ มีเมืองวิชาการที่รัฐบาลจัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางศึกษาค้นคว้าวิจัย ด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ เป็นหลัก และยังมีสถาบันประวัติศาสตร์ อักษรศาสตร์ และปรัชญา หอสมุดกลาง มีหนังสือมากมายทั้งเก่าและใหม่ คนหนุ่มสาวสนใจอ่านหนังสือมาก นักวิชาการเป็นผู้ที่มีความรู้จริง ๆ เอาจริงเอาจัง เข้าใจในสิ่งที่ตนกำลังทำ”

บทที่ 3 เอียร์คุทส์ ผู้รับผิดชอบการเขียนบทนี้มี 3 คน ได้แก่ แพทย์หญิงวิภาวี พยุงเวช แห่งศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดบุญ เลิศฤทธิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์ จังหวัดเอียร์คุทส์ อยู่ทางทิศใต้ของไซบีเรีย ริมทะเลสาบไบคาล ในสมัยศตวรรษที่ 17 เคยเป็นเมืองตากอากาศในฤดูหนาว พัฒนาขึ้นมาจนเป็นเมืองหลวงของไซบีเรียตะวันออก นักปฏิวัติจำนวน 121 คน ถูกเนรเทศมาจำคุกอยู่ที่นี้ในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 นักโทษ ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเรือนจำขึ้น ภายหลังเมื่อพ้นโทษแล้วหลายคนตั้งรกรากที่เอียร์คุทส์ รักษาคนไข้ เปิดโรงเรียนสอนหนังสือ สอนการทำนา ประพันธ์หนังสือวรรณกรรม ฯลฯ ปัจจุบันมีประชากรประมาณ 600,000 คน ยึดอาชีพด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก เพราะเมืองนี้มีความเจริญมากในด้านอุตสาหกรรมมีโรงงานสร้างเครื่องบิน รถยนต์ ผลิตอุปกรณ์การก่อสร้าง อุปกรณ์เหมืองแร่ โรงกลั่นน้ำมัน โรงงานแร่ไมก้า ทั้งยังเป็นเมืองที่จำหน่ายขนสัตว์สูงสุดในโลก ได้แก่ขนมิงค์ ขนเซบีล กระรอก สุนัขจิ้งจอก หนูมัสค์ และแมวน้ำ มีโรงงานเฟอร์ และโรงฟอกหนังมากมาย นอกจากนี้มีโรงงานทอผ้า อาหารกระป๋อง โรงกลั่นเหล้าводก้า โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์

ความเจริญทางด้านวัฒนธรรม จะเห็นโรงละคร พิพิธภัณฑสถาน และโบสถ์ โดยเฉพาะโบสถ์คาทอลิกที่นักโทษการเมืองชาวโปแลนด์ ได้ก่อสร้างขึ้น ปัจจุบันไม่ใช่ประกอบพิธีทางศาสนา แต่ใช้เป็นที่จัดแสดงดนตรี

สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ประทับเรือไฮโดรฟอยล์ ทอดพระเนตรทะเลสาบไบคาล “เมื่อเรือแล่นไปไกลจนมองไม่เห็นฝั่งก็หยุดนิ่ง เจ้าภาพทูลเชิญเสด็จขึ้นบนดาดฟ้า เจ้าหน้าที่ย่นลงลงไปตักน้ำในทะเลสาบขึ้นมารินใส่แก้ว จัดลงถาดน้ำไปถวายสมเด็จพระเจ้าให้ทรงดื่ม คณะก็ได้รับแจกทุกคน น้ำใสสะอาด ไม่มีกลิ่นรสผิดปกติเลย” เหตุที่น้ำในทะเลสาบไบคาลบริสุทธิ์อยู่เสมอก็เพราะกึ่งบูและหนองช่วยกินสัตว์ตาย จึงไม่มีซากสัตว์ทำให้น้ำเสีย ทะเลสาบนี้ถูกร้อมด้วยปลาพันธุ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะปลา “สเตอร์เจียน” ซึ่งให้ไข่ที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกคือ คาเวียร์

คณะ ฯ เดินทางโดยเครื่องบินไปพักผ่อนเล็ก น้อยเป็นประสบการณ์แปลกใหม่ที่คงหาอีกไม่ได้แล้ว ออกจากเอียร์คุร์สค์ไปยังบรัสส์เพื่อเปลี่ยนเป็นเครื่องบินไอพ่นลำใหญ่ที่บินประจำ แต่เครื่องบินขัดข้อง เจ้าภาพมีแต่น้ำหวานให้ดื่ม เจ้าภาพติดต่อหาพระกระยาหารกลางวันถวาย แต่อาหารยังไม่ถึงเครื่องบิน ก็สามารถออกเดินทางต่อได้ ถึงเมืองออมส์ค์เวลา 19.30 น. จึงได้เสวยพระกระยาหารมื้อที่สอง ต่อจาก มื้อเช้า เมื่อเวลา 7.30 น. อาหารสองมื้อนี้ห่างกันถึง 12 ชั่วโมง

จากเมืองออมส์ค์ซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้านเกษตรกรรม และเป็นจุดที่ร้อนที่สุดของไซบีเรีย ได้เสด็จ ขึ้นเครื่องบินกลับมอสโก เป็นการสิ้นสุดการเดินทางเยือนไซบีเรีย

ตุรกี ดินแดนจักรพรรดิโรมัน และสุลต่านออตโตมัน (Turkey Land Of The Roman Emperors And Ottoman Sultans)

ทรงรวบรวมสำนักพิมพ์วงศ์จร พิมพ์ที่บริษัท อมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด กรุงเทพฯ 2533, 438 หน้า บรรณานุกรม แผนที่ แผนที่ ภาพถ่ายสี ISBN 974-8358-77-1

หนังสือท่องเที่ยวเล่มนี้เกิดขึ้นจากการเยือนประเทศตุรกี พ.ศ. 2533 ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เอกอัครราชทูตตุรกีประจำประเทศไทยตุลเซียเสด็จเป็นเวลา 12 วัน ระหว่างวันที่ 3 ถึง 15 เมษายน 2533 มีผู้ติดตาม 11 คน ระหว่างการเยือนประเทศตุรกี กระทรวงวัฒนธรรม ตุรกีได้จัดคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เช่น ผู้เชี่ยวชาญทางโบราณคดี หน่วยอารักขา และจัดยานพาหนะอำนวยความสะดวก

ในการทำหนังสือเล่มนี้ ผู้จัดทำได้แก่ รองศาสตราจารย์ศรีสุรงค์ พูลทรัพย์ อาจารย์วิชา ประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คุณประภัสสร เสวิกุล เลขานุการโทสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำตุรกี และนักเขียนรางวัลแห่งชาติหลายรางวัลหลายปี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วังจันทร์ พินยนิติกาศ อาจารย์วิชาภาษาฝรั่งเศสและคณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งสามท่านดังกล่าวได้รับแบ่งงานเขียนเนื้อหา ส่วนผู้ติดตามอื่น ๆ มีส่วนออกความคิดเห็นส่วนตัว โดยกรอกแบบฟอร์ม "การบ้าน" ด้วยการตอบคำถาม ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเล็งและรวบรวมลงตอนท้ายของทุกบท ทรงตรวจ และควบคุมการดำเนินงานโดยตลอด

ผู้อ่านจะได้รับความรู้ครบถ้วนทุกด้านเกี่ยวกับประเทศตุรกี เพราะเนื้อหาสมบูรณ์เพียบพร้อม ใช้เป็นหนังสืออ้างอิงทางวิชาการได้ทั้งด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์วิภาคีไทยตุรกี ส่วนเมืองที่เสด็จเยือนจะประกอบด้วยเรื่องราวที่น่าสนใจโดยให้พื้นฐานความรู้ ประกอบหลายด้าน รวมทั้งด้านภาษา วรรณคดี ศิลปกรรม และสภาพปัจจุบัน

เมืองต่าง ๆ ที่นำมากล่าวถึงลำดับตามกำหนดการรายวัน เริ่มด้วย เมืองอิสตันบูล ศูนย์กลางอารยธรรมเก่าแก่ถึง 2,500 ปี เคยเป็นเมืองหลวงของ 3 จักรวรรดิ คือ โรมันตะวันออก บิเซนไทน์และออตโตมัน เจริญรุ่งเรืองสง่างามด้วยศิลปวัฒนธรรม ร่ำรวยด้วยเศรษฐกิจการค้าและธุรกิจ ปัจจุบันเป็นเมืองท่องเที่ยวที่เพียบพร้อมด้วยโบราณสถาน ประกอบด้วยวิหัทศน์งดงามของฟากทวีปยุโรปต่อด้วยเอเชีย สิ่งที่น่าสนใจพิเศษคือวังใต้ดิน เป็นอ่างเก็บน้ำใต้ดินที่ใหญ่ที่สุด สร้างเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 6 ชักน้ำมาจากปากคงจะเก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉินหรือยามสงคราม

ต่อจากนั้น ได้กล่าวถึงจังหวัดอิชิมิ นครแพร์กามอน ซึ่งนักวรรณคดีจะรู้สึกสลดใจเพราะเป็นเมืองที่แพร์กามอสได้สร้างขึ้น แพร์กามอส คือ บุตรชายของตัวเอกหญิง "อ็องโดรมา" ในมหากาพย์อีเลียดของกวีโฮเมอร์ ซึ่งนำเรื่องราวของสงครามกรุงทรอยมาแต่ง

ที่เมืองเซลจุกคณะ ฯ เข้าชมพิพิธภัณฑสถานเอเปส ซึ่งเก็บรักษารูปจำลองโบราณวัตถุสมัยกรีก เช่น รูปปั้นศิระของโสเครตีส นักปราชญ์กรีก รูปปั้นเทพธิดาอาร์ทีมิส

เมืองโบราณ เอพิซุส เปิดเผยให้เห็นวิถีชีวิตของคนเมื่อราว 2500 ปีมาแล้ว การอาบน้ำของนักเดินทางเป็นวิธีป้องกันโรคระบาดมิให้ผ่านประตูเข้าไปภายในเมืองซึ่งมีถนนใจกลางเมือง หอสุมุดโรงละครรูปครึ่งวงกลมมากมาย และวิหารจำนวนมาก โดยเฉพาะวิหารอาร์ทีมิส หนึ่งในเจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ของโลก เป็นอาคารหินอ่อนที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีขนาดกว้างยาว 55.10 x 115.14 เมตร รายรอบด้วยเสาทรงกลม แต่ละต้นสูง 19 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.21 เมตร ใช้เวลาสร้าง 120 ปี ตั้งแต่ปี 356 ก่อนคริสต์ศักราช

"ปามุคคาเลสีขาวดุจหิมะใต้แสงไฟ ... ดูช่างงดงามเหมือนแดนในฝัน ... ใต้แสงตะวันงามระยิบระยับ ... น้ำสีเขียวยอมฟ้าไหลรินอาบหินปูนทรงประหลาดคล้ายน้ำตกเป็นชั้น ๆ ลดหล่นลงไป ..." ได้อ่านคำบรรยายของผู้เขียนซึ่งมี "กริวหาร" ในหัวใจแล้ว ทำให้อายากโลดแล่นไปชมน้ำตกหินปูนนี้ด้วยตาตัวเองเหลือเกิน ปามุคคาเล เป็นธรรมชาติที่มหัศจรรย์ ประกอบด้วยหินปูนซึ่งมีน้ำไหลผ่าน บางตอนเป็นธาร บางตอนเป็นน้ำตกกลงในแอ่งลดหลั่นเป็นอ่างเล็กอ่างน้อยซ้อนเคียงกัน

นอกจากเมืองโบราณย้อนสู่อุดมรุ่งเรืองแล้วคณะ ฯ ได้แวะชมชีวิตปัจจุบันในโรงงานทอพรมดูกรรมวิธีตั้งแต่ขั้นแรกเริ่มด้วยการปั่นขนแกะ กรอบเป็นเส้น ย้อมสี แล้วนำมาทอด้วยมือ ชมเมืองอันดาลียา ซึ่งมีท่าเรือและกำแพงโบราณสูงสำหรับป้องกันชายฝั่งทะเล และกำแพงป้องกันศัตรูทางบกซ้อนกัน พิพิธภัณฑสถานของเมืองอันดาลียาได้รับรางวัลการจัดที่ดีพิเศษจนได้รับรางวัลประจำปี 1988 แห่งยุโรป

วันที่ 7 ของการเดินทาง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงนำคณะเดินทางเยี่ยม นครอังการา เมืองหลวงปัจจุบันของประเทศตุรกี รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมรับเสด็จ และถวายพระกระยาหารค่ำ ณ บ้านพักรับรองของทางราชการ เสด็จจางพวงมาลาคารวะอนุสรณ์สถานของอะตาเติร์ก ซึ่งแปลว่าบิดาแห่งชาวเติร์ก ท่านผู้ได้นามฉายานี้ คือ มุสตาฟา เคมาล (1881 - 1938) ผู้นำที่ยิ่งใหญ่ของชาติ เสด็จชมวิหารออกัสตัสซึ่งติดกับมัสยิดหะจีไบราม ซึ่งนำตั้งเพราะศาสนสถานของต่างศาสนาใช้ผนังร่วมกัน ณ เมืองนี้มีเรื่องน่าตื่นเต้น คือ กระทรวงวัฒนธรรมตุรกีได้ถวาย "ลูกสุนัขพันธุ์คังกัล" เมื่ออายุเพียง 2 เดือนเศษก็มีขนาดเท่ากับสุนัขไทยที่โตเต็มที่แล้ว เพราะเขาทราบว่ามีสุนัขโปรดสุนัขมาก

คัปปาโดเคีย เป็นดินแดนที่ประกอบด้วยซากของลาวา จากภูเขาไฟซึ่งถูกลมพัดกัดเซาะกลายเป็นรูปต่าง ๆ น่าอัศจรรย์ มีการขุดแต่งถ้ำจำนวนมากเพื่อใช้เป็นวิหารของคริสเตียน ภาพในถ้ำประดับภาพเขียนสี บางถ้ำเจาะเป็นโบสถ์ บ้างก็ใช้เป็นบ้านอยู่อาศัย ภูเขาบางลูกสูงมาก เจาะเป็นส่วน ๆ ใช้ประโยชน์ต่างกัน และเป็นป้อมปราการธรรมชาติที่แข็งแรง คัปปาโดเคียเป็นเสมือนเมืองภูเขาที่เจาะรูอยู่เป็นช่อง ๆ นำที่ต่อกิจวัตรประจำวันของคนภูเขาลาวาในสมัยนั้น

ภาพประกอบหนังสือเล่มนี้จัดได้เหมาะสม คมชัด สวยงาม มีชีวิตชีวา มีศิลปะ นับเป็นหนังสือท่องเที่ยวเชิงวิชาการที่ใช้อ้างอิงได้หลายสาขาวิชา โดยมีภาพช่วยสนับสนุนความเข้าใจของผู้่านได้อย่างยอดเยี่ยม ทั้งยังเสริมสร้างความรู้ภาษาอังกฤษและการแปลภาษาไทย - อังกฤษแก่ผู้อ่านด้วยคำบรรยายภาพตลอดเล่มด้วย

ไปรษณียบัตรเจ้าฟ้า Postcard Games

จัดพิมพ์เนื่องในวโรกาสครบรอบ 100 ปี แห่งวันพระราชสมภพสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก 1 มกราคม 2535 สำนักพิมพ์วงศ์จร พิมพ์ที่ บริษัทอมรินทร์ พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2534, 270 หน้า ภาพสี ISBN 974-8359-29-8

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ทรงรวบรวมไปรษณียบัตรของสมเด็จพระบรมราชชนก มาจัดพิมพ์พร้อมคำบรรยายซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระความรู้หลากหลาย ทรงคุณค่ายิ่งทางประวัติศาสตร์ ผู้อ่านจะได้เห็นลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร ทรงเขียนทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาเยอรมัน (เช่น หน้า 242 ไปรษณียบัตร เลขที่ 214 และหน้า 244 เลขที่ 216) มีบางแผ่นที่ทรงเขียนด้วยเครื่องพิมพ์ดีด (เช่น หน้า 138 ไปรษณียบัตรเลขที่ 119)

จำนวนไปรษณียบัตรมีมากถึง 200 กว่าแผ่น มากพอที่จะแสดงพระประวัติในวัยเยาว์ของสมเด็จพระบรมราชชนก ระหว่างการศึกษา ณ ต่างประเทศ จนถึงการรับราชการในราชนาวิไทย “โดยผ่านสื่อที่มีสีสัน ความสนุกสนาน ความงดงาม และความขลังของสิ่งโบราณ คือไปรษณียบัตรที่มีอายุถึง 80 กว่าปี”

การรวบรวมไปรษณียบัตร จัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามการเดินทาง เช่น การเดินทางไปอังกฤษ รัสเซีย ฝรั่งเศส เยอรมัน การบรรยายทรงประทานรายละเอียด ผู้รับไปรษณียบัตร สถานที่ส่ง วันที่ส่ง ความหมายของภาพ และข้อความที่ทรงเขียน ไปรษณียบัตรทุกแผ่นทำให้เห็นทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เป็นภาพที่สวยงามและน่าสนใจยิ่ง นักเรียนสแตมป์จะได้รับความรู้ในรายละเอียดขึ้นมาก นักท่องเที่ยวจะมีโอกาสเปรียบเทียบภาพสถานที่สำคัญในอดีตกับในปัจจุบัน นักประวัติศาสตร์จะได้รับความรู้มากที่สุด และผู้อ่านทั่วไปจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเยี่ยมเยิ้มเบิกบานไปกับพระอารมณ์ขันของพระบรมราชชนก

เจ้าฟ้าทหารเรือ พ.ศ. 2454 ถึง พ.ศ. 2458 (ค.ศ. 1911 ถึง ค.ศ. 1916)

ทรงเป็นบรรณาธิการ สำนักพิมพ์วงศ์จร พิมพ์ที่บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, พ.ศ. 2535, 215 หน้า, 2535 ภาพถ่าย ภาพฝีพระหัตถ์ ISBN 974-7523-01-9

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้ทรงรวบรวมพระราชประวัติ พระฉายาลักษณ์ และภาพเกี่ยวกับนายนาเวเอกสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ในช่วงที่ทรงศึกษาวิชาการทหารเรือ และทรงรับราชการทหารเรือ ในวโรกาสครบรอบ 100 ปี แห่งวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระบรมราชชนกในวันที่ 1 มกราคม 2535 กองทัพเรือจึงจัดพิมพ์หนังสือ “เจ้าฟ้า ทหารเรือ” ขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ และนารายได้จากกิจการจำหน่ายหนังสือถวายสมเด็จพระเจ้า

พี่น้องเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลถวายเป็นส่วนกุศลแด่ นายนาวาเอกสมเด็จ พระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

หนังสือ “เจ้าฟ้าทหารเรือ” เป็นหนังสือเล่มที่ 2 ที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเขียนถวายความกตัญญูทดแทนที่แด่สมเด็จพระบรมราชชนก เล่มแรกคือ “ไปรษณียบัตรเจ้าฟ้า” ซึ่ง ออกเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2535 หนังสือ “เจ้าฟ้าทหารเรือ” แบ่งออกเป็น 10 บท ต่อด้วย ภาคผนวก และบทส่งท้าย เริ่มด้วยพระราชประวัติเบื้องต้น และนำร่อง ซึ่งผู้ทรงรวบรวมได้ทรงชี้แจงหลักเกณฑ์ ที่ใช้ในการเขียนหนังสือเล่มนี้

เนื้อหาภายในเล่ม เริ่มด้วยวิชาการทหารเรือที่ประเทศเยอรมัน “สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์” เข้าเป็นนักเรียนนายเรือเยอรมัน รุ่นที่ 2455 ทรงสอบได้ครบถ้วนตามหลักสูตรของนักเรียน นายเรือเยอรมัน พอเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้เสด็จกลับเมืองไทย ต่อจากนั้นทรงรับราชการใน กระทรวงทหารเรือทรงบันทึกรายงานความเห็นเรื่องเรือ “ส” และพระดำริในกิจการทหารเรือ ทั้งโครงการ สร้างกองเรือรบ และการออกแบบเรือรบใช้เครื่องยนต์ดีเซล จบลงด้วยการออกจากราชการทหารเรือ ทั้งนี้เป็นเรื่องราวระหว่าง พ.ศ. 2454 ถึง พ.ศ. 2458

ผู้อ่านนอกจากจะได้รับความรู้ด้านการศึกษาวิชาทหารควบคู่กับพระราชประวัติช่วงหนึ่งแล้วยัง ได้รับความรู้รอบตัวอย่างกว้างขวางทั้งภาษาไทย และภาษาเยอรมัน ได้เห็นลายพระหัตถ์ และภาพวาด ฝีพระหัตถ์ที่บ่งบอกถึงพระอัจฉริยะทางศิลปะของพระบรมราชชนก พระอารมณีนชั้น และพระปรีชา สามารถในการทรงงานต่าง ๆ นอกจากนี้เอกสารจริงที่น่าเสนอยังมีความหลากหลาย น่าสนใจทั้งเนื้อหา การใช้ภาษา และประเพณีนิยมที่ใช้ในการเขียนจดหมายราชการของไทยด้วย

จีนตะวันออก ขึ้นเขา ลงทะเลสาบ เข้าวัด Eastern China Mountains Lakes Temples

ทรงรวบรวม อมรินทร์ พรินด์ิง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด 2537, 290 หน้า, ภาพสี แผนผัง แผนที่, ISBN 974-8362-91-4

พระนิพนธ์เกี่ยวกับการทัศนอาทรไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2536 ครั้งนี้เสด็จ ฝั่งตะวันออกของประเทศ ทอดพระเนตรเมืองปักกิ่ง หังโจว ซูโจว เซี่ยงไฮ้ และหวงชาน ทรงมอบ ความรับผิดชอบในการหาข้อมูลและเขียนถึงสถานที่สำคัญ ๆ ให้แก่สมาชิกร่วมคณะ และทรงรวบรวม ข้อคิดเห็นของคณะ ที่มีต่อการเดินทาง สถานที่สำคัญ และเบ็ดเตล็ด

ผู้อ่าน นอกจากจะได้รับความรู้รอบตัว และความรู้ทางประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และเศรษฐ ศาสตร์ สามารถอ้างอิงได้แล้ว ยังได้รับความรู้การเขียนภาษาอังกฤษทั้งดงามยิ่งรวมทั้งการเทียบเสียงจีน ด้วยอักษรโรมันในระบบพินอิน (Pinyin System) ของจีน ซึ่งช่วยให้การออกเสียงจีนได้อย่างถูกต้อง หรือใกล้เคียง เช่น Beijing ออกเสียงว่าเป่ย์จิง Si ออกเสียงว่า ซีซี Xi ออกเสียงว่าซี ดังนั้น เป็นต้น

สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ฯ และงานศิลปะ Prince Mahidol and Art

สำนักพิมพ์วงศ์จร พิมพ์ที่บริษัทอมรินทร์ พรินด์ิง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด 2538, 59 หน้า, ภาพสี ISBN 974-8363-24-4

สมุดภาพเล่มนี้ดังนามมากด้วย ภาพวาดสีน้ำ และลายเส้นฝีพระหัตถ์สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช ส่วนภาพถ่ายเป็นภาพพระประวัติเมื่อทรงพระเยาว์ ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมขุนสงขลานครินทร์

พระอัจฉริยภาพทางศิลปะ มีพื้นฐานจากความชอบความสนพระทัยมาแต่เยาว์วัย ซึ่งทรงตระหนักดี ดังจะเห็นจากลายพระหัตถ์ถึงพระบรมราชชนก - พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า "... ข้าพระพุทธเจ้าชอบทุกอย่างถ้าอะไรเกี่ยวข้องกับ 'อาร์ท' [ศิลปะ] ..." ดังข้อความพระนิพนธ์คำนำในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา นอกจากทรงมีพรสวรรค์แล้ว ยังทรงศึกษาเล่าเรียนจากครูวาดเขียนพิเศษ เมื่อประทับที่อังกฤษ พ.ศ. 2448

การวาดภาพมีความต่อเนื่องตลอดเวลาไม่ว่าจะเสด็จไปประทับ ณ ที่ใด จะทรงวาดภาพสีน้ำ ณ ที่นั้น ส่วนมากเป็นภาพภูมิประเทศ เช่น เกาะสปีตเบอร์ก ซึ่งเสด็จไป "เมืองเหนือทางเรือ คือที่ไอซ์แลนด์ สปีตเบอร์ก และนอร์เวย์" ระหว่างปิดเทอมหน้าร้อน พ.ศ. 2451 ภาพภูมิประเทศที่ทรงวาดอย่างงดงามยิ่ง คือ ทะเลสาบโคโม (อิตาลี) ทะเลสาบที่ปอดสตัม หมู่บ้านเยอรมันเล็ก ๆ และภาพสีน้ำที่สวยงามที่สุดในหนังสือนี้ คือ ภาพทะเลสาบแห่งหนึ่งในภาคเหนือของอิตาลี องค์ประกอบของภาพ ส่วนสัดส่วนและความกลมกลืนของสี นั้นหาที่ติมิได้ เป็นภาพชิ้นเอกของศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ที่แท้จริง

นอกจากพระอัจฉริยภาพเยี่ยงศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดในภาพสีน้ำแล้ว ยังทรงวาดภาพร่าง ภาพสเก็ตซ์ลงในสมุดบันทึกส่วนพระองค์อีกมากมาย ทรงวาดภาพแบบช่างเขียน และโปรดวาดรายละเอียดเล็ก ๆ ด้วย ดังจะเห็นได้จากภาพ โดม ภาพศาลาเทศบาลเมืองบรัสเซลส์ รายละเอียดของสถาปัตยกรรมโกธิค เป็นต้น

สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช ทรงแสดงพระอารมณ์ขันบ่อย ๆ ไว้ในภาพวาด เช่น ภาพ Dragon Tree หรือ ต้นมังกร "คำว่ามังกรทำให้ทรงนึกถึงอัควินในยุคกลาง" นอกจากนี้ยังปรากฏพระอารมณ์ขันในภาพ คนเดินบนฝาสูบเครื่องบิน และรูป หม้ออุ๋นน้ำกลายเป็นนกฮูก ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาทรงเล่าว่า "...บางวิชาที่น่าเบื่อ ... ทรงหนีความเบื่อโดยวาดรูป ... ทรงวาดรูปฝีพระหัตถ์บนรูปเครื่องบิน บนหน้าว่าง หรือบนหน้าหลัง"

หนังสือที่มีคุณค่ายิ่งทางศิลปะเล่มนี้ จัดพิมพ์ในวโรกาสที่ "พระธิดาครบ 6 รอบ พ.ศ. 2538" เนื้อหาในเล่มได้จากปาฐกถาเกี่ยวกับความสนพระทัยด้านศิลปะของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดช-วิกรม พระบรมราชชนก ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุดประสงค์ของการจัดพิมพ์ ทรงเขียนว่า "มูลนิธิกลุ่มและบุคคลต่าง ๆ ได้แสดงไมตรีจิตต่อข้าพเจ้าล้นพ้น ข้าพเจ้าจึงอยากตอบแทนด้วยสิ่งที่เป็นน้ำพักน้ำแรง"

จากจุดประสงค์ของการจัดพิมพ์ที่ทรงเขียนในคำนำของหนังสือทำให้ผู้ที่ได้รับประทานหนังสือเปี่ยมล้นด้วยปีติยินดี

พสกนิกรไทยได้รับทราบด้วยความภาคภูมิใจว่าในแวดวงศิลปกรรม - จิตรกรรม มีจิตรกรที่ค้นพบพระองค์หนึ่ง ซึ่งสมควรแก่การนำผลงานที่ยังไม่ได้ค้นพบอีกมากมาย มาเปิดเผย เพื่อเป็นมรดกศิลปกรรมของชาติไทย และเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ผู้ทรงอัจฉริยภาพในด้านงานศิลปะ

* จากบรรณาธิการ *

วารสารสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยฉบับนี้ เป็นฉบับที่ 71-72 ปีที่ 18 เล่มที่ 3-4 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2538 เป็นฉบับพิเศษ “ถวายอภิวาทปิยราชภคินี”

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา องค์นายกิตติมศักดิ์ของสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย เจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศกิติ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ วโรกาสอันเป็นมิ่งมงคลครั้งนี้ ยังความปลื้มปิติเป็นล้นพ้นแก่มวลสมาชิกสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย คณะกรรมการบริหารสมาคม และกองบรรณาธิการวารสารจึงพร้อมใจกันถวายอภิวาท แต่ องค์นายกิตติมศักดิ์ ด้วยการจัดทำวารสารฉบับพิเศษนี้ ภาพและเนื้อหาในเล่มต่างช่วยกันเสาะหาและกลั่นกรองเพื่อความเหมาะสม พอดี และเอกลักษณ์ของสมาคม

ขอเชิญโคลงบทสุดท้ายของ “อาศิรวาท” ประพันธ์ในนามนิตยสารสกุลไทยรายสัปดาห์ โดยคุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ซึ่งตรงกับความรู้สึกจากใจจริงของมวลสมาชิก ส.ค.พ. เพื่อน้อมบังคมถวายพระพรสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เนื่องในวโรกาสทรงมีพระชนมายุครบ 6 รอบ ดังนี้

อัญเชิญไตรรัตน์คุ้ม	ทรงศรี
พระพลະสุชะทอ	เอกเอื้อ
ย็นชนม์อีร์อัยยี	อรณะ๗๐๑ เพรศไฉ
พระมิ่งขวัญละเดื้อ	โถกช๑๑๑๑๑๑๑

- สัทธา พันธุฎ๑๑๑ -

อภิธานนาการ

จาก

วัฒนาพานิช สาราณราษฎร

สำนักพิมพ์วิชาการที่ประสบความสำเร็จสูงสุดของประเทศ
216 - 222 ถนนบำรุงเมือง สาราณราษฎร พระนคร กทม. 10200

ผู้ผลิตหนังสือมาตรฐาน

หนังสือเรียน คู่มือครู
และอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกระดับชั้น
ซึ่งได้รับความนิยมเชื่อถือ
จากครูอาจารย์และนักเรียนทั่วประเทศ

คุณสุรีย์มาศ - คุณเริงชัย จงพิพัฒน์สุข

กรรมการผู้จัดการ

โทร. 222-1016 • 222-1018 • 222-5371 • 222-5372 • 221-7454

FAX. 225-6556 • 225-6557 (เปิดตลอด 24 ชั่วโมง)

กรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย

BANGKOK BUSINESS COLLEGE

588 ถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ ๙ 10400 ตรงข้ามโรงพยาบาลนครเมโทร โทรศัพท์ 251-9852, 252-0067, 252-7049

588 PETCHBURI ROAD, BANGKOK 10400. THAILAND TELEPHONE 251-9852, 252-0067, 252-7049

เปิดสอนหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

